

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 13—Vol. LIX.

Friday, 7th April, 1961

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR CENTS

We are Coloured, Let Us Stand With the Coloured "YOU HAVE TAKEN THE TORCH FROM EUROPE"

PAK PAPER ON APARTHEID

COMMENTING recently on the state of affairs in South Africa, the "Pakistan Leader", of Karachi wrote:—The people of Pakistan cannot but have deep sympathy for the coloured people of South Africa. They are the victims of the most outrageous tyranny practised by the ruling white minority. Some of these people, who are exposed to all manner of humiliations, have migrated from Pakistan, and still have their links with us. We have to stand up for them and speak forthrightly. Timidity or diplomatic double talk would be disgraceful. We are coloured, and let us stand with the coloured, and against oppression.

The editorial, which was written before the Prime Minister's Conference and on the occasion of Dr. Yusuf Dadoo's meeting with the Pakistani Foreign Minister, Mr. Manzur Qadir to urge Pakistan "not to accept the nursery of apartheid as a member of the Commonwealth," said:

"South Africa has no place in the Commonwealth as far as it remains the home of shocking apartheid. How could an association predominantly of coloured peoples have that abominable Verwoerd among them. Race-conscious Britain and Australia want South Africa in the Commonwealth at any price; but happily for the Africans the Labour Party has refused to be dishonest. And Prime Minister Diefenbaker of Canada is even more forthright. Asian and African members of the Commonwealth should now refuse to take in South Africa unless it eschews apartheid promptly and totally.

It is folly to argue that time would civilise Verwoerd. South Africa has been a member of the Commonwealth for 14 years after Pakistan and India became independent; still it has not changed. It is foolish to think that successive Commonwealth Prime Ministers' meetings will soften Verwoerd; his tribe understands neither logic nor reason; he is susceptible to only force and pressure; and he should be treated in the manner he deserves. A Commonwealth without the racial tension which South Africa generates would be any day better and stronger than one with 'apartheid' condoned. The Com-

monwealth Prime Ministers at London this month should, therefore, give Verwoerd the boot and send him to an inter national ghetto where he may think hard and try to reform himself. But, if against all reason, they choose to be soft with him, as they have been, they will only abet his folly and expose themselves to the ridicule of the world, and the secret laughter of the obnoxious Verwoerd himself."

PRIZES FOR BOOKS

UNESCO, in co operation with the Government of India, has announced the holding of a second competition for books in Hindi, Tamil, Bengali and Urdu for the new reading public. Ten prizes of 400 dollars each will be awarded to Indian authors of best books in these languages.

Four of the prizes will be awarded for Hindi books, three for Tamil, two for Bengali and one for Urdu.

Democracy Has Made Notable Advance In India

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI (By Mail)—Democracy has made a notable advance in India, declared Earl Attlee here when he delivered his second Azad Memorial Lecture under the auspices of the Indian Council for Cultural Relations. Earl Attlee said: "What you do here is of vital importance. Wherever there is democratic movement in Asia and Africa, they look to you. You are leaders, the spearpoint of democracy in Asia. You have taken the torch from Europe but it is burning brightly in your hands"

President Prasad, who presided, said that humanity faced extinction in the event of war unless it chose to abjure violence in all forms.

"Violence has had its innings for thousands of years. Humanity has, on the whole, prospered on violence up to now. The time has come when it should choose deliberately to live and prosper on non-violence," he said.

This required great faith and courage and it was time that some country or other took courage to declare itself disarmed unilaterally, without any conditions or without any expectations from others, he added.

Describing Earl Attlee as a great statesman and one who had earned not only from Great Britain but from all humanity the title of liberator for giving India her due, President Prasad said that it was for men of his type to devise ways and means which could bring about complete disarmament.

QUESTION OF THE DECADE

NEW DELHI (By Mail)

MR. M. C CHAGLA, India's Ambassador, said in Philadelphia that the big question mark of this decade would be whether India could raise the standard of living of its 400 million people who were increasing at the rate of eight million annually.

"On the answer to the question depends the destinies of millions in Asia and Africa for generations to come," he told a luncheon of the U.N. Children's Fund (U.N.I.C.E.F).

"Let me postulate the question as clearly as I can," he added. "Can a developing country achieve her goal of adequate standards for her people in this technological age without sacrificing freedom and without total and ruthless regimentation of her people."

Mr. Chagla said that India's wish was to achieve her economic revolution with the consent of her people expressed through a freely elected Parliament.

The Ambassador said that aid should not be given merely as a counterweight to Communist propaganda, though it would definitely stop the advance of Communism. Nor should it be given as a favour because that would create an attitude of condescension on the part of the donor and a feeling of resentment because of the obligation conferred, on the part of the recipient. Aid should be conceived or marshalled and organised as an act of faith and an act of statesmanship.

GANDHIJI'S IDEAS IN N. RHODESIA

AT the request of Mr. Kenneth Kaunda, the African leader in Northern Rhodesia an abridged and simplified edition of Richard B. Gregg's book "Power of Non-violence" was published in Northern Rhodesia last September. Over a thousand copies have already been sold and translations into several local African languages are being prepared. Commenting on this the author, Mr. Richard B. Gregg states, in the course of a letter to Mrs. Sushila Gandhi, the publisher of "Indian Opinion": "I rejoice that Bapu's ideas are being spread and used all over the world. This coming year will be, though very difficult, also enormously interesting and significant for the future, I believe that non-violence will make great advances."

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30.
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 7TH APRIL, 1961

Power Of Non-violence

THE Continent of Africa, torn by bloodshed and violence and fascist doctrines of racial superiority and inferiority is in greater need than ever of the Gospel of Ahimsa and knowledge of the techniques of non-violent action in order to secure political and social freedom. As the different African states have been moving forward to freedom and independence there has been much violence and loss of many lives but fortunately, the Congo excepted, Africa north of the Limpopo has been able to realise varying degrees of independence without the shedding of blood on a vast scale. This is especially true of territories ruled by Britain. Britain has, no doubt, been compelled to recognise the inevitability of a people becoming free in view of her experience in India. For nearly two centuries India was ruled by Britain and yet the country finally cast off British rule in spite of the fact that she was not armed with weapons. So Britain realises that if a people want to be free they will be free if not today, then tomorrow. Unfortunately there are other powers in Africa which have not the advantage of Britain's experience in India and so they want to hold on to their colonies by force and in Portuguese and French possessions violence is breeding violence. In the Congo the position is growing worse in spite of UN intervention. South Africa is in a position entirely different from the rest of Africa but there is no doubt that the black people want to be free of White Supremacy and rule. They want a full share in the government of the country. It is not unlikely that violence might ultimately be forced upon on the millions of non-whites and we shall have repetitions of Langa and Sharpeville. Violence, then seems to be written across the face of Africa as the Continent strives to free itself from alien rule and domination. But this tragedy can be avoided if the leaders of Black Africa cast around and look for the teachings of Gandhi.

On the front of this issue of the *Indian Opinion* we publish a report about the request made by the Northern Rhodesian African leader Mr. Kenneth Kaunda who asked for a simplified version of a book on non-violence written by one of the leading Western students of Gandhian doctrines. This book is being made available in local African languages. The Indian people of South Africa have benefited tremendously by Gandhiji's work and activities in this country. They have the closest knowledge of his political techniques and methods of social revolution, and they can spread Gandhiji's teachings by sponsoring the spread of his gospel among the people of Africa. Africa needs the non-violent gospel of Gandhiji and the Indian people of South and East Africa and the Rhodesias are in an eminently suitable position

(Continued on next page)

DEATH OF LUMUMBA REACTIONS IN INDIA

("Indian Opinion" Mail Service)

THE following comments were made by the leading English language newspapers of India on the murder of Patrice Lumumba

It is a moment in the conscience of the U.N. that Patrice Lumumba, on whose appeal it had intervened in the Congo, has been murdered in Katanga while the Security Council is deliberating its next move. The U.N. which could not save Lumumba is now faced with the task of saving the Congo from the bloodshed that is widely feared.

Lumumba's fate would appear to have been sealed the moment the general opinion in the Security Council was veering round to the view that his release was the essential basis for a Congolese settlement. His murderers have killed the proposal. Without bringing to book those who are guilty of the crime, it is difficult to see how any settlement can now be worked out.....Tshombe, however, is not the only person to be held accountable for Lumumba's fate. General Mobutu who handed him over to Tshombe cannot evade responsibility either. Nor for that matter can President Kasavubu. The Security Council has to take effective action if the tragedy of the Congo is not to lead to a holocaust—*Hindustan Times*.

This tragedy has confirmed what has been apparent ever since the earliest stages of the Congolese crisis—that the entire affair has been conducted on a level of opportunistic gangsterism to which in recent times no parallel can be easily found.....The unscrupulous dissidents in the Congo who have brought affairs to such a sorry pass will be unable to survive for very long if they realise that they are rapidly forfeiting the sympathy and good will of the major Powers. A policy of simply shifting the responsibility to the United Nations is not enough.—*Times Of India*.

Although the Belgian hatred of Lumumba bordered on the perverse and the morbid, Brussels may well be as surprised at the turn of events as any other capital. But Belgian co-operation with the college of high commissioners of Gen. Mobutu has of

late been so close (while in Katanga the Belgians have always run almost everything) that total dissociation will convince few. Somebody acted in stupid haste when there were indications from Washington that President Kennedy might conceivably reintroduce Lumumba on the political stage of the Congo.—*The Statesman*.

Lumumba's murder, far from solving the political situation as his opponents and detractors evidently hope and calculate, will only aggravate tensions. If the U.N.'s hands are not strengthened the Congo will go up in flames.....Justice must be done so far as the guilty men are concerned. But having achieved this, there is no room for recrimination. Everyone has made mistakes including Hammarskjöld but this is no time to weaken his hands by reviling him or any other individual. As Adlai Stevenson has counselled, "let all sides seek not revenge but conciliation after Lumumba's death." It is the greatest service the world through the U.N. can render to the Congo.—*Indian Express*

The world has not sunk so low as Tshombe or President Kasavubu or that wretched specimen of humanity, Katanga's Internal Minister Munongo apparently believes and hopes.....The U.N. with all its stupendous resources, moral and material, has been more or less a helpless spectator of the Congo plunged into chaos and barbarity.

Belgium and its agents in the Congo must be removed from the scene. Leave the Congo to chaos if the U.N. can do nothing better but by no means to Belgian imperialism.—*A. B. Patrika*,

The confirmation of the murder has shocked world opinion. But equally shocking are the observations made by Munongo, the Finance Minister of Katanga, on the death of Lumumba. There is absolutely no expression of remorse or regret in his statement.—*Tribune*.

AFRICA SEEN THROUGH INDIAN EYES

[Swiss Press Review And News Report,
Bern, Switzerland]

"AT first, I could not understand how Gandhiji's philosophy of non-violence could possibly be effective. It seemed to me to be utterly feeble and without hope of success. The solution of the colonial problem, as I saw it at that time, lay in armed rebellion. How is it possible, I asked myself for a revolution to succeed without arms and ammunition? After months of studying Gandhiji's policy, and watching the effect it had, I began to see that, when backed by a strong political organisation, it could be the solution to the colonial problem." These words from Kwame Nkrumah's autobiography give the keynote to a book published early last year by the University of Delhi, "Contemporary Africa" (Asia Publishing House, Bombay). It contains the text of a course of lectures given at the university in 1957-8. The contributors are all members of the new Department of African Studies in Delhi, the first in India, and although most of the studies are factual, academic and excellently argued, there is an atmosphere of identification and understanding that could only have come from a land which has known to the core the twin problems of under-development and colonial domination.

Ghana appears as the moral and dynamic centre of modern African society and Nkrumah was inevitably affected by the influence of Gandhiji's teaching. The emancipation of India with its high purposes amid communal strife provides a mine of precedent for Africans and to leaders who choose the peaceful way to independence Gandhiji has to be a

spiritual guide. Ghana's road to freedom teaches two lessons: firstly, Nkrumah's technique of keeping the revolutionary character of his party while at the same time exercising responsible political power; and secondly, that if a colonial country really works for a peaceful transition to independence, as the British obviously did, it must never rely on society's reactionary elements. The British ruled indirectly through the chiefs at a time when leadership of the masses was passing out of their hands to younger men quite unwilling to respect traditional authority. So much for Ghana—"a source of inspiration and instruction for other African peoples fighting for emancipation from colonial rule." The rest of the book deals with countries that are not yet free, and examines the problems of East Africa in the light of certain principles that should have been self-evident ages ago.

A detailed study of the franchise in the Central African Federation leads to the most important of these: "The system of universal franchise, whereby every adult of the community is enabled to participate in the free choice of the government of the community, has been regarded as the ultimate end of every democratic system."

This is set side by side with Sir Roy Welensky's 'partnership' policy: "We believe that the Native should be given more say in the running of his country as and when he shows his ability to contribute more to the general good.....But we must make it clear that when that day comes, in 100 or 200 years' time, he can never hope to dominate the part-

nership. He can achieve equal standing but not go beyond that." We are reminded of 19th century England when the upper classes who had the vote had the same attitude towards the workers and entertained the same fears concerning them.

India, as befits her position, sees Africa setting out on a road she herself has been on for years. She sees it, too, as a potential strategic base and source of nuclear raw materials for East or West in the cold war: "For world domination, command over Africa is essential. Conversely, in order to check such ambitions, control over the African continent is vital. Thus Africa becomes involved in a global conflict either way." It is a lesson that India has had to learn at her cost.

This book does not preach to Africans—far from it, the intention is to explain Africa to Indians who "have a special interest in Africa not only because of the large number of persons of Indian origin who are African citizens, but also because of the strong sentimental, political and economic ties that link us with that continent." In so doing, how-

Subhas Bose

NEW DELHI.

DR. B. V. KESKAR, Minister for Information and Broadcasting, said that in response to an appeal by the Advisory Committee for Compilation and publication of Speeches and writings of Netaji Subhas Chandra Bose through the press and our missions abroad, some material had been received from East Asian countries which was at present being scrutinised in the Publications Division. It was expected that the publication would be brought out about the middle of this year.

ever, it lets a fresh light into the study of problems which until now have been looked at mostly by Europeans who, objective and academic as they often were, in the long run nevertheless were convinced of their own mission. Perhaps the best recommendation is that although the lectures were first given in 1957 and 1958, nothing whatsoever has happened since to prove them wrong or out of date; and never have so many comfortable illusions been shattered (than in Africa in 1960).

It is a book by Indians for Indians, but worth reading all the world over by those who try to understand contemporary Africa.

Power Of Non-violence

(Continued from previous page)

to undertake the propagation of Gandhiji's methods. It will cost money but will in the long run be their contribution not only to the freedom of the African states but also to the cause of humanity. A few thousand pounds a year on this is not beyond the means of the Indian community although it is harassed on all sides. Will the Indian people accept this call?

New India Assurance Co. Ltd.,

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary,
Householders & Houseowners (Comprehensive),
Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;

That NEW INDIA operates in over forty-five countries;

That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;

That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

HAS ALREADY RECEIVED £289.057 MILLION

MORE SOVIET AID FOR INDIA

(“Indian Opinion” India Service)

NEW DELHI (By Mail)—In the presence of Prime Minister Nehru, the first Deputy Prime Minister of the USSR, Mr. A. N. Kosygin; and the Finance Minister of India, Mr. Morarji Desai, an agreement was signed in New Delhi for further economic collaboration between the Governments of India and the USSR.

The agreement provides for the establishment of industrial enterprises and other projects in India under a long term credit of 112.5 million roubles (£45 million) extended to the Government of India by the Soviet Government.

Enterprises and projects which will be financed through this credit are: (1) The hydro-electric power station on the right bank of Bhakta with a total capacity of 480,000 kw. by the establishment of four complete units of hydro-generators with a capacity of 120,000 kw. each.

(2) An oil refinery in Gujarat with a capacity for refining two million tons of crude oil per year (full scheme) together with a thermal power plant for the refinery.

(3) A washery for coking coal with a capacity of three million tons of coal a year at Kathara in Bihar.

(4) A refractories plant near Bhalai for the production of about 125,000 tons of magnesite and fire-clay products a year.

(5) Exploration, development

Level of Coal Production

NEW DELHI (By Mail)

A REVIEW of the annual report of the National Coal Development Corporation for 1959-60 shows that the Corporation has reached a production level exceeding 12.4 million tons, based on production achieved during January this year.

This is against the target of 13.5 million tons assigned to the Corporation for the second Five-Year Plan. The Corporation is expected to reach its full target during the next few months.

The Corporation made a net profit of nearly £157,000 during the year. About 90 per cent of machinery for the Second Plan period had already been received. Reorganisation of the Corporation with a view to enabling it to cope with the increased demand for coal during the Third Plan was under the Government's consideration.

and production of oil and gas by the Oil and Natural Gas Commission in Ankleshwar and in other areas.

(6) Production of pumps and compressors—preparation of a techno-economic report

With the signing of this agreement for utilisation of the latest credit of £45 million, the total assistance authorised by the Soviet Union for India's economic development since the beginning of 1955 amounts to £289.057 million. Of this total, the amount of credit is £288.187 million and the balance of £945,000 consists of grants

Bursaries For Non-Whites

TO assist non-White students who wish to study for a university degree, three scholarships have been awarded by Vacuum Oil Company to Miss Monica Silika, Arthur Kenneth Nortje and Nasi Ranchod. Each award is tenable for the duration of the degree course chosen by the winner, subject only to continued satisfactory progress.

Applicants who were required to have passed the matriculation examination at the end of 1960 with a view to commencing their university studies at the beginning of 1961, were given a free choice of study. Miss Silika and Nortje are studying for their B.A. degree, the former with the object of becoming a teacher, while Ranchod is to study medicine.

GENERAL NOTICE UNIVERSITY COLLEGE FOR INDIANS—DURBAN

Part-time Classes

Part-time classes will be transferred from Salisbury Island to the Kathiawad High School, (5 Sydenham Road) as from the 4th April, 1961, starting at 4.30 p.m. daily, Monday to Friday.

Further details from the Registrar, Salisbury Island.
Phone: 86511.

EXPERT VIEW ON RACE PREJUDICE

THE influence of prevailing social standards on racial and other prejudices was discussed by a group of sociologists meeting at the Unesco Youth Institute, in Gaoting, Federal Republic of Germany, from February 27 to March 3, 1961.

In their discussions, the experts, who came from eight European countries—Austria, Finland, France, Federal Germany, Italy, Netherlands, Poland and United Kingdom—as well as the United States, analysed the nature of discrimination and prejudice from various viewpoints. There was general agreement that prejudice is not innate and that although psychological factors are important as well as influences in early life, people, generally, tend to conform with the behaviour and attitudes accepted by the majority.

In this context, the experts drew attention to the influence exercised by governments, by public opinion, the press, community leaders, schools and other institutions.

They stressed especially the role of the school in combatting discrimination, and the importance of the training of teachers not only to master techniques aimed at fighting prejudice, but also to actively encourage tolerance and impartiality.

The Gaoting meeting recommended that Unesco should carry out a sociological survey in a number of countries, aimed at serving as a basis for a thorough study of all aspects of prejudice and discrimination. This project is to be carried out under the direction of Professor Melvin Tumin of the Sociological and Anthropological Department of the University of Princeton, U.S.A.

The meeting further recommended the establishment of a Unesco Clearing House on Inter-group prejudice. This clearing house might, in the long run, set up a library of research and pedagogical data; collect reports of incidents reflecting prejudice in the educational field, and send demonstration teams to various countries to assist schools, and in particular teacher training institutions, in the development of their programmes for combatting prejudice and discrimination.

I.C.I.C. Aid To 95 Indian Companies

NEW DELHI (By Mail)

THE Industrial Credit and Investment Corporation of India has given £23.55 million assistance to 95 Indian companies in the six-year period ended December, 1960.

This was disclosed by the Corporation's chairman, Mr. G. L. Mehta, when he addressed newsmen in Bombay on February 22. He said that of these, 49 companies were new undertakings.

Mr. Mehta said that the Corporation had so far received three foreign exchange loans from the World Bank, amounting to 40 million dollars. The Corporation had successfully negotiated a loan of five million dollars from the U.S. Development Loan Fund. Some formalities still remained to be completed, and it was hoped the agreement would be signed at an early date. This loan, he said, would be used to assist small industries.

The annual report of the Corporation shows a net profit in the revenue account of £269,500.

SHEPHERD

HAND KNITTING WOOLS AND YARNS
OF FAME, GUARDED BY QUALITY

UNCONDITIONALLY GUARANTEED

- Choice Selection of Qualities
- Latest Colours—Exquisite and Exclusive
- Fully Fashioned in Tune with Times

Stocks Available } Ex Our Warehouse, Johannesburg
Ex Mills, Port Elizabeth

Price List—Terms—Quantity Discounts On Request

WHOLESALE DISTRIBUTORS

M. JOOSUB,

JOOSUB'S BUILDING, 49a MARKET STREET, JOHANNESBURG.
Telephone 33-1516 P.O. Box 2601
Cable & Tel. Add.: "GAIKWAR" Johannesburg, S.A.

COTTESLOE AND AFTER ON SA AFFAIRS

By the Rev. A. W. Blaxall, observer for the International Missionary Council at the Consultation between member Churches in South Africa of the World Council of Churches, held in the Cottesloe Residences of the University of the Witwatersrand, December 5th-14th 1960.

So much has been written about this Consultation, and its final statements have been so widely circulated, that anything in the nature of a lengthy introduction is unnecessary.

There are, however, a few facts which must be clearly kept in mind when trying to assess the real nature of its impact on South African life in general, and ecumenical Church relations in particular.

First of all it must never be forgotten that this was by no means the first inter-Church conference in South Africa, nor was it the first inter-racial conference. Going back to the days of the General Missionary Conference and through the 25 years of the Christian Council numerous gatherings have been held which fully represented the multi-racial fellowship of a large section of Christian life in the country. Within recent years there have also been several large conferences which included representatives of all races from most of the Dutch Reformed Churches.

What made the December 1960 gathering unique was that it was conceived at a time of national crisis, planned during a long period when a State of Emergency prevailed, and finally held under a great sense of national urgency. Also, the master mind behind it all came from Geneva, and not from any individual Church, or group of Churches, in South Africa.

The result was a sense of realism which is rare and refreshing. A few factors in the composition of the Consultation are not without significance.

There were 6 representatives of W.C.C., 80 of the member Churches in S.A., and one observer on behalf of I.M.C.

It was a great disappointment to everyone that Sir Francis Ibiem of Nigeria was unable to complete the W.C.C. team of 7, due to official obligations in connection with his recent appointment of Governor of Eastern Nigeria.

Of the 80 members 61 were white South Africans, 16 were Africans and 3 were Coloured men; there was no South African Indian present. Only about half a dozen were laymen (one only woman!) The D.R.C. teams were heavily weighted with theologians and professors while the other teams tended to have a preponderance of administrators and men engaged in active mission work. It is

difficult to estimate the age groups represented, at a guess I would say: only two delegates appeared in the under 35 group; possibly half-a-dozen to ten were between 35-50; the remainder—about 75 per cent of the total number—appeared to belong to the over 50 age group, the majority being probably over 60.

It was distinctly encouraging to notice that such younger men as were present took a lively part in the discussions.

The main work was done in four groups, each of 20 South African delegates, with one of the W.C.C. team as Chairman. There were in most cases 2 or 3 sessions of an hour and a half for each of the five subjects into which the Consultation was divided. Each group had a recorder whose task it was to summarize the findings of his group for presentation at a plenary session—some themes extended into two plenary sessions. From the discussions in plenary session the general consensus of opinion was formulated by a specially appointed committee: these conclusions formed the basis of the final statement which was ultimately approved in plenary session. To ensure that all opinions put out to the world at large really did represent a substantial majority vote of the Consultation it was agreed that no statement would be deemed approved unless it secured an 80 per cent vote. Contrary votes could also be recorded if so desired, likewise anyone who refrained from voting had the right to ask that this action be recorded in the Minutes. Discussions on the factual situation involved a great deal of cross questioning of delegates—at times it was astonishing how difficult some delegates found it to believe that certain situations really do exist in South Africa. Fortunately the African and Coloured delegates were very able men, some of them (especially Prof. Z. K. Mattheus) having had personal experience of the effects of discrimination in law and custom. I do not recall that at any time a speaker sought to score debating points, although once or twice some delegates got near to accusing others of

exaggeration.

It is to be expected that the South African situation being what it is the Communist bogey was often brought up for examination. At such times it was necessary to inform the Group Chairman (all overseas men) that South Africa is almost unique among nations in having a statutory definition of Communism—I recall that in one group it became necessary to get hold of a copy of the Suppression of Communism Act in order to read the long definition it contains, which ends with the all embracing sentence that anyone who supports *any of the objects of Communism* is a Communist! Laughingly the chairman suggested that as everyone at the Consultation lives and works for a better standard of society, and as Eastern Communism claims also to do that very thing, everyone present was, according to the law, a Communist. It was illuminating to notice how widely different are opinions held as to the infiltration of ideological communism in the Union, especially since the existence of the Party was made illegal.

Frank discussion on the events of March and April 1960 was bogged down by the fact that there have been two judicial enquiries whose reports have been handed in but not yet released by the Government—for this reason the plenary session agreed to urge the Prime Minister to make known to the public the conclusions of these commissions.

Naturally this led to lengthy discussion on Nationalism, and the meaning of Nation within the framework of Christian terminology. In one group I remember someone saying "after all self-preservation is a God-given instinct." Another group gave attention to the ethics of Passive resistance which gave opportunity to refer to the very harsh penalties laid down in the Criminal Laws Amendment Act. Quite frankly it came as a new thought to some delegates that resistance to discriminatory legislation can possibly be a matter of conscience.

That was only one of many occasions which revealed the educative value of such a Con-

sultation.

Taking all this into account it is only to be expected that several exceptions were registered, two being circulated in full with the published findings. For this reason there has been a great deal of discussion since the Consultation both in Church circles and in the press of the country.

Another matter which drew an immediate reaction of a mixed nature was the resolution that steps be taken to establish in South Africa a new Ecumenical instrument for continuous consultation, and common action whenever possible. The discussion in plenary session which led up to this resolution revealed a surprising lack of knowledge as to the difference between I.M.C. and W.C.C., the historic background of the C.C. of S.A. and so on. When it was finally agreed that the need for, and possibility of such a new body warranted the formation of a preparatory committee the question arose: should this new committee be formed only by churches represented at the Consultation, or can other churches and missionary societies formally elect members. In the end it was agreed that each member Church of W.C.C. should nominate two on to the new committee, which would then approach all existing bodies of an Ecumenical nature in the Union. It was appreciated that this machinery will take time to get into gear, and that when they are ready with a proposal it will have to be submitted to the respective Church bodies, so that a year at least is likely to take place before anything can be established. On this subject the following note from the January, 1961, *S.A. Outlook*, is worthy of note.

"We have noted with some concern that the recent Consultation has set up a planning committee of the eight Churches to be a group for 'study, consultation and co-operation between the South African Churches.' Fortunately, it was noted that there would be required consideration of relationships with other co-operative organisations and in this connection the Christian Council of South Africa was specially mentioned. We trust that the question of relationship with the latter body will be dealt with in the most careful way, keeping

(Continued on page 103)

A POLITICAL PRELATE : BISHOP AMBROSE REEVES

"IN smallness of stature," said the late Archbishop of Cape Town to his successor to the diocese of Johannesburg, "you will find little to choose between your old Bishop and your new. In rotundity of belly, however, there is a world of difference." And, indeed, that was one noticeable dissimilarity to be observed in this latest (but doubtless by no means last) of the succession of turbulent persons who have coloured South Africa's political history.

Small, spare, wiry and energetically alert, Bishop Ambrose Reeves has been likened vividly, but not unkindly, to a *nagaopic*. In full episcopal regalia, however, he can create the impression of a true Prince of the Church, in the mediaeval sense—pontiff, politician, diplomat.

The Diocese of Johannesburg is no episcopal sinecure, including, as it does, a population of 1,856,000; containing, as it does, the rich white mining and industrial cities of the Southern Transvaal from Johannesburg to the Vaal Barrage, the farmlands of varying productivity from Schweizer Renekes to Bethal and Barberton and all their satellite black townships; embracing, as it does, the kings of mining, industry, commerce and farming and the hundreds of thousands of toilers who build their pyramids.

In 1949, the racial situation in South Africa was making world headlines, exposed factually in the United Nations' debates on the South West African question, (launched on its controversial career by Michael Scott, an earlier middle-some priest), and imaginatively in Alan Paton's best-seller, "Cry, the Beloved Country). Canon Richard Ambrose Reeves, Rector of St. Nicholas, Liverpool, could not have been entirely ignorant, when he accepted the bishopric of Johannesburg, of what he was likely to be letting himself in for.

Nor could those responsible for so desively selecting him (on a two-thirds majority vote of clergy and lay representatives) have been altogether ignorant as to the nature of the man. True, he came with a reputation, in Johannesburg, of being "a tireless worker and excellent business man with a fine sense of organisation," a splendid testimonial for an aspirant stock broker or chairman of a great

The following profile of the former Bishop of Johannesburg whose book on the massacre of Sharpeville a year ago has been banned in South Africa is taken from "Fighting Talk". It is written by Freda Troup.

business house and not without appeal in Johannesburg. But in Liverpool (from where he several times refused preferment) he was known also as "a great leader and a man of vision and imagination," preoccupied with the relationship of the function of Church and State; one who believed the Christian life should permeate all spheres of social activity—business, industry and politics; and well enough esteemed to be on the Executive Committee of the World Council of Churches.

Graduate of Sydney Sussex College, Cambridge, he completed his theological studies with the Community of the Resurrection, a great monastic order (some of whose members, such as Father Raynes and Father Huddleston, had deeply concerned with social justice already raised some dust in South Africa) and at the Theological Seminary in New York, when he made a study of the colour question in the States.

He attracted ecclesiastical attention for his part in the Commission on Catholicity and was accepted as a foremost theological thinker.

"I have always believed that all ordinary things such as food and housing are the concern of the Church of God," and to that creed he had full opportunity of testifying in his work in bomb-shattered Liverpool. He acquired a reputation for consistent opposition to colour and race discrimination, and became Chairman of a Community centre for Coloured people, first of its kind in Britain, and appointed to assist him priests from Gambia, the Gold Coast and Burma.

His most spectacular wedding, until then, of affairs of Church and State was during the great 1945 dock strike which paralysed Liverpool and spread to every port in Britain, threatening post-war disaster. Exercising a faculty, later to be of great value, of reconciling apparent irreconcilables, Canon Reeves discussed their grievances with the strike leaders and with the employers. He lay awake all night applying his Christian principles to the problem and in the dawn a

solution came to him. He got out of bed, typed out his plan and explained it to a meeting of 15,000 dockers in the Liverpool football stadium, and eventually brought the two factions to agreement.

The new Bishop made clear his view of the relationship of Church to State at his enthronement in Johannesburg in June, 1949, declaring that it was vitally important that the Church should never give the impression that it could contract out of responsibility, or what happened in the world around.

It was soon apparent into what a wide range of secular subjects the Bishop believed the Church should poke its nose: he sat on committees, addressed meetings, debated and was quizzed on such diverse and vital matters as mental health, marriage guidance, juvenile delinquency, free love and nuclear disarmament. But, as he was in South Africa, naturally the main preoccupation became race relations and race laws. He spoke his views on every piece of legislation that was discriminatory in effect or intent.

A political, but not party political, prelate, in his first charge to the Synod he deplored the South African tendency to make party issues out of every problem as "a most serious menace to our national health." Later he attacked apartheid as "one of the great and terrible heresies of the modern world.

Commenting on his new appointment, the Bishop-elect has said: "I have never been to Africa...I want to get first hand knowledge before I form any views. It is a terribly tricky subject and I feel that it is one that needs most careful handling." And, indeed, he made a very cautious start.

In the course of the Defiance Campaign, three years after his arrival, at a meeting arranged between ANC representatives and a group of religious leaders, to explain the campaign's purpose and discuss what the religious communities could do about it, he gave the impression of being definitely uncommitted as regards that sort of direct

action.

Soon after, however, he played a decisive part in reconciling divergent opinions in the successful organisation of the Multi Racial Conference.

Then African leaders began to realise in him "great qualities destined to give a dynamic leadership." This was confirmed by his positive activity in connection with the Treason Trial and by the time he formed the Bishop's Committee of 14 organisations, in close understanding with African and other leaders, he was accepted "as an important figure, a stout believer in justice, and peace and the right of the under-dog."

His opinions are illuminated by some of his more pungent comments. On learning to live together in a shared society: "The day is rapidly passing... when the African people will accept a policy, however enlightened and generous it may be, which has been devised for their supposed benefit by some white group."

The management of the diocese was becoming increasingly a full time job. In the ten years of his rule it had grown tremendously and Bishop Reeves had dedicated no less than 70 new churches. Besides the added weight of work that this expansion entailed, he accomplished a phenomenal amount of political work: On some days he would go from committee committee on the most related subjects without a time of a cup of tea between. Small wonder that there should develop a tension between those who held the specific functions of administrative and religious head of a great Anglican community to be paramount to others who accepted his view an extended role, "father of a people" giving a militant spiritual lead against abuses, injustice and indignity. The cleavage, reflecting South Africa's ambivalence, between a majority of whites in the white parishes who believed the Church's sphere is not politics and the mass of non-whites supported by the missionary priests, for whom politics imperforce the air they breathe had in the decade been large indeed. There were those, however, who resented the claim on their Bishop's time politics.

Ambrose Reeves has the re

Gift of getting individuals of conflicting outlook and temperament to work effectively together. "For his outstanding ability," said an African friend, "to bring together people of divergent views, I privately called him the South African Maharaja." There were often murmurs of discontent; the Bishop is too dictatorial; the Bishop likes the lime-light; the Bishop is all right if he gets his own way. However, the murmurers would turn up to the next meeting and make their contributions.

As a Chairman the Bishop, however busy, has always worked on the matters to be discussed and is ready to present constructive or even disruptive suggestions to galvanise a flagging and ill-prepared committee. If an autocrat is required on some of these occasions the Bishop will fill the role: when satisfied his line is right he will be a dictator.

The climax of his Johannesburg career came with the Sharpeville disaster. With characteristically quick comprehension of the significance of the situation, he set lawyers to collect evidence from the victims. The emergency followed and the detention of the lawyers concerned. Anticipating his holiday arrangements by some

weeks, the Bishop, warned of possible arrest, took the evidence with him into a temporary and self-imposed exile in Swaziland, attracting intensified criticism, in the diocese, in the Church and in the country, of his attitudes. African politicians and white detainees on the whole supported his action. "No one knew how long the emergency would last," said one. "You couldn't have everyone going to jail. He was a key figure in raising funds and the Sharpeville story had to be put across."

His subsequent return and second and imposed exile then closed the breach and largely united diocesan and Anglican opinion behind him. The Africans lament: "We need him more here than abroad." In allowing the deportation of the Anglican Bishop of Johannesburg, Dr. Verwoerd appears to have forgotten his own maxim: "The United Party could tear its hair out because of the propaganda made for the Nationalist Party by the Scotts, Huddleston and Collinester. We must not act too strongly against them."

On hearing, in 1949, of his appointment to Johannesburg, Ambrose Reeves is reported to have said: "I do look on this as a very great adventure."

MORE TOURIST AMENITIES

MR RAJ BAHADUR, Minister of State in the Ministry of Transport and Communications, told the Lok Sabha during question hour that the Government of India have taken certain steps to make travel to India more attractive for tourists during "Visit the Orient Year, 1961," organised by E.C.A.F.E. countries.

In response to a recommendation made by the Department of Tourism, Mr. Raj Bahadur said that various Government and non-Government organisations had agreed to give certain concessions and special facilities to tourists during the campaign year.

Under this scheme, Indian Airlines Corporation had agreed to give a 5 per cent rebate to foreign tourists, while the railways would give 25 per cent concession on the basis fare for air-condition class travel during 1961. In addition to this, "travel-as-you-like" tickets would be available. This concession was only for foreign tourists.

The Third Plan allocation for tourism has been increased from £3.75 million to £5.43 million.

Just how great the adventure, he could not then have guessed nor where, in the next 10 years, it would lead.

Cottesloe And After On S.A. Affairs

(Continued from page 101)

ing in view all the historical and other factors that have contributed to the position as it is today. For almost 25 years the Christian Council has been boycotted by the Dutch Reformed Churches on language grounds but also because its attitude on inter-racial questions was felt to be too far advanced. Now that the Dutch Reformed Churches have in some measure caught up, the Christian Council cannot simply be bowed out. In addition, it must be remembered that the recent Consultation included only a portion of the Christian forces of South Africa."

The extent to which the Consultation will influence thought and action in South Africa will not be clear for at least a year, during which time all the Churches which took part will hold their annual Synods and Assemblies. In particular much will depend upon what happens at the various meetings of the Dutch Reformed Churches.

—From "The Christian Council Quarterly" First Quarter 1961

Latest News Of Roopanand's Arrivals

THE MY MAGAZINE OF INDIA Tamil film stars story (true)	r 6	MURTHIES OF ALL DESCRIPTIONS, Marble, Bronze, Silver	
WEEKLY OF INDIA The pictures you long to see of to-day	2 0	God and Goddess 7/6, 10/-, 12/-, 25 0	
PESUM PADAM & KALAYA you will be proud to buy ...	3 6	KHARTAHL in pairs special for Kirtans, Bajans etc.-pr- 25 0	
ITLM FARE A magazine-stars from heaven to earth ...	3 6	DHOLAK'S for quawali, weddings, Holi Bajan £8 10 0	
INDIAN INFORMATION You will be wise to read and see ...	2 0	THUBLA & DOOGIE for all occasions £8 10 0	
THE MARCH OF INDIA Is your future	4 6	HARMONIUM best make Rama Flute £18 10 0	
THE INDIAN ANNUAL Year by year India progress ...	7 6	PORTABLE HARMONIUM for the Ramakrishna £25 10 0	
PICTURE POST All about the South Indian film in market you see	2 6	Divine Service. Flute of all designs 2/6, 4/6, 6/6	
FASHION FOR FUTURE INDIAN WOMAN Style: Blouse and		Side Playing 15/-, 25/-, and 32/6	
Jumper Choli Pattern Book, (Easy Diagram to cut and		FAMOUS PUBLICATION IN BOOKS	
make your own as pattern designs	4 6	HOOUDINI, the greatest magician and his works detailed at last 26 0	
ROOPANAND'S FESTIVAL CALENDAR for 1961 increasingly		MY INDIA a book of proud people with dignity 24 0	
popular	1 6	YOGA for health. A sound mind you will have with this book 26 0	
DAILY DIARY in Hindi and English with every good-wisher ...	5 6	AKBAR AND BIRBAL STORY now told in English 2 9	
KASI HINDI PANCHANGS Bombay 	2 9	HATIM THAI a story book believe it or not 12 6	
VISSWANATH and SHIV PANCHANGS	7 6	BEHOLD THE EARTH MOURNS can you believe it 12 6	
JAWAN SAMAGREE Pure best arranged from Holy Land of India	5 6	"INDIAN DELIGHTS" our Indian women's gift 19 6	
THARI LOTAS Real Indian design made in India per ...	45 0	CURRIES OF INDIA what a spice tastes 7 6	
REHAL STANDS FOR BOOKS Ramayan and Koran and		RAMAYANS for boys and girls, men and women 2/6, 10/6, 11/6	
Holy Scriptures... ..	25 0	MODERN MARRIAGE a book for every young man and woman 14 9	
RUDRUSII MALA and many others 4/6, 5/6, 10/6, 12/6, 25/-		INDIANS IN NATAL by Dr. Hilda Kuper 20 0	

FOR THE LATEST FILM RECORDS OF ALL YOUR FAVOURITE TUNES TRY US FIRST
WE CARRY THE LARGEST STOCKS OF LOCAL RECORDS, AND FROM INDIA
BOOKS OF ALL SORTS, INDIAN, ANCIENT, HISTORICAL, ARE SOLD BY US

D. Roopanand Bros.

PHONE 20707

MUSIC SALOON & BOOKSELLERS

P. O. BOX 2524

85 Victoria Street,

DURBAN

fifty years ago...

April 1911

OUR FRIENDS IN INDIA

(From The Indian Opinion, April 8, 1911)

WE are indebted to the "Madras Standard" to hand by the incoming Indian Mail, for the following report of a public meeting convened by the Indian South African League, Madras, in the Y.M.C.A. auditorium on the 1st ult. Dewan Bahadur M. Audinaryanaiah, Chairman of the Executive Committee of the League, in the chair. Among those present were the Rajah of Kollengode, the Hon. Mr. T. V. Sebhagiri Iyer, Mr. C. P. Ramaswami Iyer, Mr. V. Mudubristna Aiyer, Rao Bahadur B. Mopurappa, Moulana Abdul Subhan Saib, Mr. Yakub Hussain, Mr. G. A. Natesan, Dr. T. M. Nair, Mr. P. N. Raman Pillai, Mr. U. Rama Rao and others.

In opening the proceedings of the evening, the Chairman said that they were well aware of the troubles their countrymen in the Transvaal were suffering from and the brave struggles and the heroic sacrifices made by them for the honour of their country. All these troubles had arisen from one cause—the inauguration of the indentured emigration system. The troubles that their countrymen were suffering from were the result—the inevitable result—of the indentured system. For the last two years India had been sending protests against the system and their grateful thanks were now due to the Government for the regulation prohibiting the indentured emigration from 1st July next. Since the issue of the Government Order, they had found a new development in Natal, with a view to forestall and defeat the prohibition. The development was this—the Natal employers, without any attempt at ameliorating the conditions complained against, had sent out a number of their Sirdars in order to recruit as many labourers, under five years' contracts, as possible, before the 30th June next, for Natal. This was a movement which, as far as possible, they should try to counteract. They should contrive some steps by which they could warn the intending emigrants of the dangers and

troubles besetting them. The problem was a serious one requiring their full and calm deliberation.

Mr P. N. Rama Pillai referred to the disabilities and the difficulties under which their countrymen in South Africa suffered, and the circumstances under which the order of the Government of India had been passed. He referred to the utterances of the Hon'ble Mr Robertson, that "we cannot allow the present unsatisfactory situation to be perpetuated" in the Imperial Legislative Council, in considering the resolution of Mr. Gokhale, praying for a prohibition of indentured emigration, and expressed their grateful acknowledgement for the order passed. The Government of India took a deliberate step, after careful consideration and consultation with the Government of Natal. It was a curious thing now to be told by the planters of Natal that they had not been given sufficient time, though the matter had been in consideration from February, 1910, to January last. In fact one planter went so far as to say that the Government of India had broken faith with them. The decision of the Government of India had had a very good effect, a very surprising effect upon the Government of South Africa. He had been recently reading accounts that the Union Parliament intended taking steps to remove all racial prejudices and introduce an examination system. The Union Parliament would not have taken this step, but for the action of the Government of India. He thought that the indenture system, wherever it existed, should be put a stop to. He was also glad that this controversy of the South African problem had produced a national spirit among them which should be productive of good.

Dr. T. M. Nair, then moved the following resolution.—

"This meeting desires to place on record its feeling of gratitude to the Government of India for prohibiting indentured emigration to Natal from the 1st of July.

"This meeting views with grave concern the news that the planters of South Africa have sent by the steam-ship "Umfuli", 99 of the Sirdars (Maistries) to recruit emigrants in large numbers, and is of opinion that active measures should be taken at once to prevent the planters and their agents defeating the object of the Government of India in prohibiting indentured emigration to Natal.

"This meeting, therefore, prays that the Government of India and the Local Government may be pleased to take early steps to have possible emigrants fully acquainted with the recent notification of the Government of India and the reasons which led to the adoption of their step, and it also urges that the Government of India and the various Local Governments should warn possible emigrants of the risks they are likely to run by emigrating to South Africa.

"That this meeting earnestly appeals to all the leading associations and citizens throughout the Presidency to take all possible steps for the purpose of acquainting the people from whom indentured coolies are generally recruited with the recent notification of the Government of India prohibiting indentured emigration to Natal from 1st July, and also bring to their knowledge the sufferings which Indians are made to undergo in South Africa, the indignity to which they are

subjected, and the ill-treatment which indentured coolies undergo at the hands of their employers in various ways.

"And this meeting is further of opinion that some of the recruiting agents who enlist ignorant coolies under false pretences ought to be prosecuted as a warning to others.

"That the Secretaries of the Indian South African League be authorised to communicate the above resolution to the Government of India, the Local Government, and all other authorities concerned in the matter."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—37/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, waterproof, unbreakable mainspring, fitted with matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, His Majesty's Building, Eloff Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg. Stocks limited, order immediately.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.

(Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars

1/2 Gallon 95c each F.O.R. DURBAN

1 " R1-25 " " " "

2 " R2-00 " " " "

3 " R3-50 " " " "

4 " R4-50 " " " "

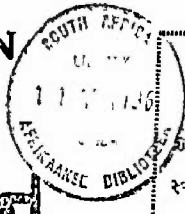
PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250.

DURBAN.

આપણે એ પમાં મનુષ્ય કહેવાઈ
એ જીવે, પણ ચોપમાં પશુના
સ્વભાવને હજી ઊડી ચકયા
નથી. એ ઊડવામાં ધર્મ રહ્યો
છે.
—ગાંધીજી.

ગરીબી અને અછતમાંથી ઊગરવા કુટુંબનું નિયોજન અનિવાર્ય છે

આપણે ૧૯૪૭ની સાલથી આજદ યથા, ભારતી ભારતે સરકાર રાષ્ટ્રીય આયોજન દ્વારા લોકોનું જીવન ધોરણ ઉચ્ચે ઠાવવાની કોશિશ કરી રહેલ છે. આમ છતાં, ખીજી માણુથી ચતા રહેતા વસતી વધારાને કારણે આ પ્રયાસો આડે અંબીર પ્રકારની અડચણો ઉભી થાય છે. આથી આ વસતી વધારો અટકાવવાના દ્રવનિક્ષથી પ્રયાસો નહિ થાય તો જીવનને ઉદ્દેશ સિદ્ધ કરવાનું અસંભવ બની રહે છે. આમ સરકારે યોગ્ય રીતે જ પોતાની રાષ્ટ્રીય આયોજન ની નીતિમાં કુટુંબ નિયોજનના વિષયને સમાવેશ કર્યો છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય પરીષદ

આ અનુસંધાનમાં એ માદ હશે કે, આ વર્ષના શરૂઆતના આમમાં નવી દિશી ખાતે આયોજીત ડાંપત્ય અંગેની ૬ઠી આંતરરાષ્ટ્રીય પરીષદ યોજાઈ અછ. આમાં દુનીયાભરના વિખ્યાત વૈજ્ઞાનિકો, વસતીશાસ્ત્રના નિષ્ણાતો અને સામાજીક કાર્યકરોએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો. અડપથી વધતી વસતીનો સવાલ કંઈ આપણા દેશને એકલાને જ નહિ, પરંતુ સમગ્ર દુનીયાને મુંઝવનારો છે. ડેટલાક નિષ્ણાતોના બજાવવા પ્રમાણે માનવજાતને વિસ્તાર હાલને ધોરણે જ એ માણુ રહ્યો, તો 'વસતીની વિસ્ફોટક પરિસ્થિતિ' સર્જાશે.

:: લેખિકા ::
ડો. શાન્તા એસ. રાવ

ટકાનો વધારો યદુ બચે. નિષ્ણાતોનો એવો અંદાજ છે કે, ભારતમાં હાલને તબક્કેથી જ એ જન્મપ્રમાણમાં મણુના પાત્ર ઘટાડો યદુ શકે તો દેશમાં આશરે ૩૦ વર્ષના માળામાં સરેરાશ આવકમાં ૩૬ ટકા જેટલો ધરખમ વધારો નોંધાવી શકાય.

આમ છતાં આપણે એમ માની લેવાની બિલ્કલ જરૂર નથી કે, યોટાં કુટુંબો હોવાની શ્રીત કેવળ ભારતવાસી જોની જ લાક્ષણિકતા છે. હકીકતમાં તો અમેરીકાનું 'વર્ષનું' જન્મ પ્રમાણ ૪.૫ ટકાનું છે, ભારે ભારતમાં તે એણું ૪ ટકાનું છે. આમ છતાં, અમેરીકા પાસે તો વધતી વસતીને સમાવવા માટે પૂરતી વિશાળ ધરતી છે અને પોતાના બધા લોકોને જરૂરી સર્વોચ્ચ આપવા માટેની પૂરતી સાધન સામગ્રી છે. હાલમાં અમેરીકાની વાર્ષિક માથાદીઠ આવક રૂ. ૫,૬૪૪ની, ખીટનની રૂ. ૩,૯૧૯ની અને ભારતની રૂ. ૨૫૦ની જ છે.

ઉપરોક્ત આંતરરાષ્ટ્રીય પરીષદમાં ભારતની ખીજી યોજનામાં કુટુંબ નિયોજન માટે ને રૂ. ૫ કરોડની રકમ મુકરર કરવામાં આવી છે તે વિષે ડેટલાક રસદમ સુદાએ પશુ ઉઠાવવામાં આભા હતો. આ અંગે એક એવો સુદો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે કુટુંબ નિયોજનની આ રકમ

સામે તબીબી આરોગ્યની યોજનામાં માટે રૂ. ૨૫ કરોડની રકમ રાખવામાં આવી છે, જેથી અવસ્થ રીતે મૂલ્ય પ્રમાણ ઘટી વસતી વધારો થવા સંભવ છે. ૧૯૫૮ના આર્થમાં પૂરા થતાં એક વર્ષ માટે કેવળ મેલેરીયાના અંકુસ માટે રૂ. ૭ કરોડની રકમ મુકરર યદુ હતી. સર જીવીયન હક્કલીના બજાવવા પ્રમાણે આ તો એક પ્રકારનું 'આર્થિક વાલિયાતપણુ જ યદુ!;

આપણી સરકાર તો કુટુંબ નિયોજન ને એક રાષ્ટ્રીય નીતિ તરીકે અપનાવવા છેક હવે બહાર પડી અછ છે. પરંતુ તે પહેલાં આ ક્ષેત્રમાં લેડી રામરાવની સક્રિય નેતાગીરી ઉદ્દેશનાં સ્વપ્નસેવક કાર્યકરોના જુથે શુભ શરૂઆત કરી હતી. આથી જ લેડી રામરાવ આને આપણી ત્રીજી યોજના માટેનાં મધ્યમય કુટુંબ નિયોજન યોડનાં અધ્યક્ષપદે વરાયેલાં છે.

સરકારે અત્યાર સુધીમાં કુટુંબ નિયોજન અંગેની જરૂરી સલાહ માટેના શહેરી વિસ્તારોમાં ૩૦૦ કલીનીટો તથા ગ્રામ વિસ્તારોમાં ૬૬૮ કલીનીટો રચાયાં છે. આ કેન્દ્રો ખાતે સામાજીક કાર્યકરો કુટુંબ નિયોજન માટેનો આવ-સ્થક પ્રચાર પશુ હાય ધરે છે. આ કેન્દ્રો અને કલીનીટો ઉપરાંત સરકારે પ્રમાણીક તબીબોની આ ક્ષેત્રની ખાસ તાલીમ માટે ખાસ પ્રકારનાં કેન્દ્રો પશુ યોડ્યાં છે.

ભારત સરકારની કાર્યક્રમ અને સંશોધન સમીતીએ એવું મંતવ્ય દર્શાવ્યું હતું કે, નીચેની માળ્યતોને અનુલક્ષી એક ખાસ કેન્દ્રની સ્થાપના કરાવી જોઈએ:

- (૧) અસરકારક, બિનદાનિકારક, સ્વીકાર્ય અને સરતાં સંતતીનીયમન માટેનાં સાધનો (કોન્ટ્રાસેપ્ટીવ્ઝ)ની ખીલવણી કરવી, (૨) આવા સાધનો માનવ વપરાશ માટે લાયક છે કે કેમ, તે વિષે પ્રયોગો હાય ધરવા; અને (૩) ગર્ભાધાનનું શરીરશાસ્ત્ર.

આ તથુ મુખ્ય હેતુઓને લક્ષમાં લઈ 'સંતતીનીયમન સાધનો પ્રાયોગિક ઘટક' (સી. ટી. ડુ.)ની ઇન્ડિયન કેન્સર રિસર્ચ સેન્ટર ખાતે સ્થાપના કરવામાં આવી અને તેને ડા. વી. આર. ખાનોલકર જેવા દુનીયાના અગ્રગણ્ય તબીબી વૈજ્ઞાનિકનું માર્ગદર્શન સાંપડી રહ્યું. આ કેન્દ્રનું કાર્ય એક રીતે 'ટીમ'નું કાર્ય છે. અને તેમાં તબીબી માણુસો, બાયોલોજિસ્ટો અને સામાજીક કાર્યકરો નો સાથ સાંપડી રહ્યો છે.

બાળકો કંઈકરી બક્ષીશ ?

આ સમગ્ર આદોલનમાં સૌ પ્રથમ મહત્વ પ્રચાર કેન્દ્રોનું છે, તે દારા પશુનું અજ્ઞાન દંપતીઓ જેઓને સંત-તિનિયમન શક્ય હોય, તેનો ખ્યાલ સુદાં ન હોય, તેઓને યોગ્ય માર્ગદર્શન મળી રહે છે. આ સંબંધમાં ડેટલાક ભલાંબોળાં લોકો બાળકોને હાથરની બક્ષીશ રૂપ જ માનતાં હોય છે. હકીકત માં જેટલે દરજ્જે આપણે બાળકોની સારી કાળજી લઈ શકીએ તેટલે દરજ્જે ઉપરની વાત સાચી હરે છે. આપણે આજાદ દેશના આજાદ નામરીટો તરીકે બેબવાબદાર રીતે વર્તા શકીએ જ નહિ, દરેક દંપતીની એ હરજ મછ પડે છે કે, તેમણે પોતે ને બાળકને સારી રીતે ખોરાક, કપડાં, શિક્ષણ અને ખીજી કાળજીની સમવડો આપી શકે તેમ ન હોય, તેને આવવા દેવું જ ન જોઈએ. આનો અર્થ એ નથી કે, જેઓ સાધનસંપત્ત છે, તેઓને હાવે તેટલાં બાળકો હોવાં જોઈએ. સામાન્ય રીતે એમ ધારવામાં આવે છે કે, પ્રત્યેક દંપતીને તથુ કરતાં વધુ બાળકો ન હોય, તો વસતીનું પ્રમાણ સિધર રહેશે.

આશીર્વાદરૂપ શાસક્રિયા

કુટુંબ નિયોજનના ડેટલાક હિમાયતી એ એવી હિમાયત કરે છે કે, ચાર બાળકોના જન્મ પછી દંપતીમાંથી કોઈ એક સંતતિનિયમન માટેની શક્તિ હિયા (સ્ટરીલાઇઝેશન) કરાવી લેવી જોઈએ. આવી શક્તિયા સરખામણી સિધર રહેશે.

અગ્નિ એશીયાની વસતી

એવો અહેવાલ રચુ કરવામાં આવ્યો હતો કે, દુનીયાની વસતી ને ૧૯૫૯ માં ૨,૭૦૦,૦૦૦,૦૦૦ની હતી તે દર વર્ષે ૧.૬ ટકાને ધોરણે વધી રહી છે અને તે વિકાસને નહિ અવરોધવામાં આવે, તો તે ૭૦ વર્ષમાં બમણી યદુ બચે. અગ્નિ એશીયા નેમાં દુનીયાના કુલ જન્મન વિસ્તારનો ૧/૭મો ભાગ છે, તેમાં દુનીયાની વસતીનો ૫/૭મો ભાગ વસી રહ્યો છે, વસતીનો વાર્ષિક વધારો છેલ્લાં વિષયુદ્ધ પહેલાં ૧.૨ ટકાનો હતો, તે હવે ૧.૦ વર્ષમાં ૨.૧ ટકાનો અછ બચે. સંખ્યાની દ્રષ્ટિએ એછાએ તો દુનીયાના આ ભાગમાં દર વર્ષે ૫૦,૦૦૦,૦૦૦ લોકો વધતાં રહેશે.

આ સંબંધમાં એવો અંદાજ છે કે, એક ટોા પશુ એ ઘટાડી શકાય તો માથાદીઠ આવકમાં આપણે ૨ થી ૩

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૭ એપ્રિલ, ૧૯૬૧.

નેતુ લાખને નવજીવન

અહિંસાની શક્તિ

આફ્રિકા ખંડ, જ્યાં ખૂતામરદી અને બળજબરી ફેલાઈ રહી છે ત્યાં રાજકીય અને સામાજિક સ્વતંત્રતા માટે અહિંસા મંત્ર અને એનો ઉપયોગિતા વિષેના જ્ઞાનની ખાસ જરૂર છે. જેમ જેમ આફ્રિકન રાષ્ટ્રો સ્વતંત્ર થતાં જાય છે તેમ તેમ અત્યાચારો અને જીવનો નાશ થતો જાય છે; તેમાંયે કેંગોએ હાંક કરી; પરંતુ એ સિવાય લીમ્પોપોની ઉત્તરમાં રાષ્ટ્રો નશીબદાર છે કે તેઓના હાથ એટલા લોહીયાળ બન્યા નથી. પ્રિંટન હસ્તકળા આ પ્રદેશો માટે એ કહેવું સત્યભર્યું છે. ભારતના અનુભવથી પ્રિંટન જાણે છે કે આ રાષ્ટ્રો સ્વતંત્રતાને લાયક છે, અને એ આપણે જ જીટકો નથી. એ સહી સુધી પ્રિંટને ભારત ઉપર રાજ્ય ધર્યું, છતાં પણ ભારત વિના શસ્ત્ર સ્વતંત્ર થવા પામ્યું. એથી પ્રિંટન જાણે છે કે જો લોકોને સ્વતંત્ર થવું હોય તો તે આજે નહિ તો કાલે જરૂરથી સ્વતંત્ર થશે. કમનશીબે આફ્રિકા ખંડમાં એવા સત્તાધીશો છે કે જેઓને પ્રિંટનની જેમ અનુભવ મળ્યો નથી એથી તેઓ બળથી પોતાની સત્તા સાચવવા માગે છે. આથી પોર્ટુગીઝ અને ફ્રેન્ચ સંસ્થાનોમાં હિંસા સાથે હિંસા થઈ રહી છે. કેંગોમાં સુબોની દખલગીરી હોવા છતાં, પરિસ્થિતિ વધુ બગડતી જાય છે. આખા આફ્રિકા કરતાં દક્ષિણ આફ્રિકાની સ્થિતિ જુદી છે, પરંતુ એમાં શક નથી કે અહિંના બિન-ગોરાઓ ગોરી-સર્વોપરી-સત્તાથી સ્વતંત્ર થવા માગે છે. આ દેશની સરકારમાં તેઓને પૂરેપૂરું પ્રતિનિધિત્વ જોઈએ છે. લાંગા અને શાપ્વીલ જેવું પાછું ન બને એવું ધારવું સુખાંકભર્યું છે. આફ્રિકાના પટ ઉપર હિંસાનો લેખ લખાયેલો સાલમ પડે છે. પરંતુ આ કંટાળા ઘટના એ આફ્રિકન નેતાઓ ધારે તો અટકાવી શકે છે, અને અહિંસાનો માર્ગ દર્શાવે કરી શકે છે.

ઉત્તર ડોડેશીયાના આફ્રિકન નેતા ગી. કેનેથ ક્રોન્ડાએ કોઈ પશ્ચિમી-લેખકે ગાંધી નીતિ ઉપર લખેલા પુસ્તકની માગણી કરી છે. આ પુસ્તક દરેક વિસ્તારમાં દરેક કોમની ભાષામાં મળી શકશે. દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓ પૂજ્ય ગાંધીજીના લખાણો અને કાર્યોથી આ દેશમાં ઘણો લાભ મેળવી શક્યા છે. આ લોકો પાસે પૂ. ગાંધીજીની રાજકીય નીતિ અને સામાજિક ક્રાંતિનો અનુભવ છે; તેઓ જો ધારે તો આનો પ્રચાર આફ્રિકાના લોકો વચ્ચે સારી રીતે કરી શકે. આફ્રિકાને પૂ. ગાંધીજીની અહિંસાની નીતિની ઘણી જરૂર છે. દક્ષિણ આફ્રિકા, ઇસ્ટ આફ્રિકા અને ડોડેશીયાના લોકો માટે એ શક્ય પણ છે. એમાં કહાય અર્થનો વ્યય થાય, પરંતુ એ છતાં લાંબે ગાળે, આફ્રિકન રાષ્ટ્રોના સ્વતંત્રતા માટે એ મદદ રૂપ બનશે અને એનાથી માનવજાતની સેવા પણ થશે. થોડાક હબર પાઉંડ એની પાછળ ખર્ચાય, એ હિંદીઓ માટે શક્ય છે. હિંદીઓ દરેક બાબુઓથી ગૂંચવાયા છે, છતાં પણ શું આ માગણી સ્વીકારશે ?

ધુશ્વર

ધુશ્વર બ્યોતિ છે. સાથિત જીવન છે. ટેવળ સત્ય જો ભગવાન છે. એક માત્ર તેજ છે. બીજું સર્વ જીવું છે. આ જન્મત મિથ્યા છે, ખાલી દેખાય છે. સાચા દિશથી તેના પર પ્રેમ રાખો. તમારો શ્રેષ્ઠ મિત્ર ધુશ્વર છે કેમકે તે તમારો પોતાનો આત્મા છે. ભગવાન એ તમને લાંબા વખતથી વળગેલા જન્મમરણના રોમથી દૂર કરનાર ઉત્તમ ઔપક છે.—શીવાનંદ.

ઈતિહાસમાં અજોડ એવી એક રથાનાન્તર કદાચીતું આખરી પ્રકરણુ લગભગ પૂરું થવા આવ્યું છે. એક લાખ કરતાં જોણ એવા રથાનાન્તરિતો પોતાને માટેના કાયમી ધુન: સંસ્થાપન મથકો પ્રતિ આમગી થોડા માસ દરમિયાન પશ્ચિમ પંજાબ માંની 'રાહત છાવણીઓમાંથી પ્રયાણ કરતાં ચૌદ વર્ષ પૂર્વે આરંભાયેલું આ બગીરથ કાર્ય સંપૂર્ણ આટોપાયું ગણાયે.

પોતાનું વતન અને ઘરખાર જોડી આવેલા નેતુ લાખ લોહોને સલામતી પુરી પાડવામાં આવી છે. એટલું જ નહિ પરંતુ તેમણે નવસરથી જીવન-પ્રવૃત્ત યદ કરવામાં સહાય આપવામાં આવે છે અને રાષ્ટ્રીય જીવનપ્રવાહમાં સમાવી લેવામાં આવ્યા છે.

આમાંના પચાસ લાખ પશ્ચિમ પાકીસ્તાન-અખાલના પશ્ચિમ પંજાબ, સિંધ, બહુચિસ્તાન, બાવલપુર અને વાયબ સરહદ પ્રાંતમાંથી આવ્યા હતા. બીજા ચાળીસ લાખ પૂર્વ-પાકીસ્તાન ના વિવિધ જિલ્લાઓમાંથી આવ્યા હતા.

જન્મતના ઘણા દેશોની વસ્તી નેટલી એવી નેતુ લાખની આ જનસંખ્યાની સંભાળથી, રાહત છાવણીમાં તેમની દેખભાળ, નવજીવન યદ કરવા માટે તેમને અપાયેલી સહાય, રથાનાન્તરિતોનું પોતાનું ધૈર્ય તેમજ આ અપૂર્વ પ્રકારની અને વિરાટ સમસ્યા હલ કરવામાં સરકારી તંત્રનો પુરુષાર્થ એ બધાની કલ્પના કરવી રસપ્રદ છે. ફેટલી ત્વરાથી આ બગીરથ કામગીરી માથે આવી પડી, કેટલા મોટા પાયા પર રાહતપ્રવૃત્તિ ચોજવી પડી! પશ્ચિમ પાકીસ્તાનથી આવેલા રથાનાન્તરિતો માટે જ લગભગ ૨૦૦ રાહતછાવણીઓ ચોજવામાં આવી હતી અને આ છાવણીઓમાં રહેતા રથાનાન્તરિતોની સંખ્યા એક વેળાએ ૯૫ લાખ પર પહોંચી હતી. પંજાબમાં એક માત્ર કુરક્ષેત્ર છાવણીમાં આખાલહદ મળી એકંદર જનસંખ્યા ૨.૫ લાખ ની હતી જે ભારતના ઘણાખરા મોટા રાહેરોની વસતી નેટલી હતી. તેમને માટે માત્ર ખોરાક અને કપડાંની વ્યવસ્થા કરવી એ એક જ મુશ્કેલ કમી શકાય એવી કામગીરી હતી. તેમની તકુરરતી બળવામ તથા રોમચાળો ફાટી ન નીકળે તે જોવું એ એટલી જ મહદરની ખીજ જવાબદારી હતી. પરંતુ આજો કોઈ રોમચાળો ફાટી ન નીકળ્યો તથા સહકોઈને પુરત પોષણ મળી રહ્યું એ આ બગીરથ કામગીરી જે કામકામતા અને કાળજીમાં આ-

ચોજન વડે હાય પરવામાં આવી તેનું મુચક છે. પૂર્વ પાકીસ્તાનથી આવેલા રથાનાન્તરિતોની બાબતમાં લગભગ આડુંજ કમી શકાય. અહીં તે વળી ઘણી મોટી સંખ્યાની સંભાળ નો પ્રશ્ન હતો. એક વેળા સૌથી મોટી સંખ્યા રૂપીયા ૫૬ લાખ રથાનાન્તરિતોની હતી.

ધુન: સંસ્થાપન

રથાનાન્તરિતોને માટે રાહત-છાવણી ના આયોજન બાદની ખીજ કુખ્ય કામગીરી તેમને ધુન: સંસ્થાપીત કરવા ની, બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો આર્થિક રીતે ફરી પખમર કરવાની હતી. તેમને ખેતરમાં કે કારખાનામાં, વેપારમાં કે વ્યવસાયમાં ચાલે પાડવાના હતા પાડવાના હતા અને આ કામ જરૂરિ સહેલું ન હતું. પરંતુ દેશના સર્વ સ્થળોએથી આ બાબતમાં સહકાર સાંપડી રહ્યો.

પશ્ચિમ પાકીસ્તાનમાંથી આવેલા રથાનાન્તરિતો વૈદી ૬૦૬ લાખને ખેતીપ્રવૃત્તિમાં રથાપિત કરાયા છે. જ્યારે પૂર્વ પાકીસ્તાનમાંથી આવેલા રથાનાન્તરિતો વૈદી ખેતીમાં રથાપિત કરાયેલાઓની સંખ્યા ૩૦૨ લાખ છે.

તેમને ખેતી માટે જમીન, બળદ અને જોબરોની ખરીદી માટેની નાણાં-સહાય વજેરે પુરું પાડવામાં આવ્યું હતું.

શહેરોમાં વસવા ઇચ્છતા રથાનાન્તરિતોને વ્યાપાર રોજખારમાં રથાપિત થવા માટે તથા કારખાનાઓની સ્થાપના માટે નાણાં ધીરવામાં આવ્યાં હતાં. ખાળકો અને યુવકો માટે શિક્ષણ તેમજ બાંનેક તાલીમની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી તેમજ જરૂરીયાત વાળા વિદ્યાર્થીઓને માટે ફક્ત શિખણ-શુલ્ક અને પુસ્તકોની સહાય ચોજવામાં આવી હતી. એ જ રીતે રથાનાન્તરિતોના ખાજ તબીબી વ્યવસ્થા અને વક્ષવાટ કાર્યક્રમ પ્રત્યે પણ ધક્કે દેવા માં આવ્યું હતું જેમાં કેટલીક વસાહત રચનાઓનો સમાવેશ થાય છે.

આ નેતુ લાખની જનસંખ્યાની ધુન: સંસ્થાપન કામગીરીમાંની એક કુખ્ય બાબત એ છે કે આ કામગીરીને નો બોલ સંપુર્ણપણે ભારતે જ ઉઠાવ્યો છે. આજુ તાણાંકીય વર્ષના અંત સુધીમાં ધુન: સંસ્થાપન સંબંધમાં ભારતને ઘણેલો ખર્ચ લગભગ રૂ. ૩૮૦ કરોડ નેટલી થશે. આમાં નાણાંકીય કે અન્ય એવી બહારની મદદ પર જરૂરિ આધાર રાખવામાં આવ્યો નથી. જ્યારે જન્મતના અન્ય ભાગોમાં રથાનાન્તરિતોની સમસ્યા આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણે હલ કરાઈ છે.

ન્યાં છ કલાકમાં રેલવેનો એક ડબ્બો તૈયાર થાય છે !

રેલવેના લગભગ બે રેલવે ડબ્બાઓ ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજના દરમિયાન પેરાશ્યુર ખાતેની ઇન્ડીઅલ કોચ ફેક્ટરીમાંથી બહાર પડશે. આશીર્વાદો સાથે મોડું એવું આ કારખાનું, ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજના દરમિયાન વર્ષના ૭૦૦ ઉતારે ડબ્બાઓના ઉત્પાદનનો લક્ષ્યાંક ધરાવે છે અને તદ્દનુસાર તેની પ્રગતિ વિકસાવી રહેલ છે.

૧૯૫૫માં તેણે ઉત્પાદન ચાર ક્યુ તારથી આ કારખાનું પ્રવેશ કર્યું પોતાનો લક્ષ્યાંક વટાવી રહેલ છે. પહેલાં વર્ષ દરમિયાન તેણે ૪૦ ડબ્બાઓના લક્ષ્યાંકની સામે ૪૩ ડબ્બાઓનું ઉત્પાદન કર્યું હતું. ૧૯૫૮માં આ ઉત્પાદન ૨૪૦ના લક્ષ્યાંકની સામે વધીને ૩૦૮ થયું હતું. ૧૯૫૯ના ઓક્ટોબર

થી માંડી ૧૯૬૦ના સપ્ટેમ્બર સુધીની બાર માસની મુદત દરમિયાન તેણે ૫૦૨ ડબ્બાઓ તૈયાર કર્યા છે જે લક્ષ્યાંક કરતાં ૧૫૨ ડબ્બા વધુ છે. ૧૯૬૦ના મે માસથી આ કારખાનું મહિનાના ૪૦ ઉપરાંત ડબ્બાઓ તૈયાર કરી રહેલ છે. ઉત્પાદનનું આ પ્રમાણ દર છ કામના કલાકે એક ડબ્બા નેટલું છે.

નવિનતા

૧૯૫૫ના ઓક્ટોબરમાં વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુએ નેનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું તેનું આ કારખાનું ઉતારે ડબ્બાઓની આકૃતિ અને ઉત્પાદનપદ્ધતિ બાબતમાં પશુ નવી બાબતોને અમલમાં લાવ્યું છે. નેમાંની કેટલીક ભારતમાં બધા ષોડઝેલ ડબ્બાઓ માટે રટાનર્ડ તરીકે સ્વીકારવામાં આવી છે. આ કારખાનું ખાતે તૈયાર કરાતા ડબ્બાઓ સામાન્ય પદ્ધતિએ તૈયાર કરાતા ડબ્બાઓ કરતાં ઘણા લાભદાયી ગુણો ધરાવે છે.

વિશેષ વૈવિધ્ય સાધશે તથા ધ્વેલકેટિલ મશીન યુનિટ, મોટર અને પારસલ વાન, ડીઝલ રેલકાર વગેરેનું ઉત્પાદન વિકારવામાં આવ્યું છે.

આ કારખાનું ખાતે ડબ્બો બનાવવા માટે જરૂરી બનતા ૧૨૪૪ વિભાગો પૈકી માત્ર એક જ હવે સંપૂર્ણતઃ આપાત કરવો પડે છે. લગભગ ૧૦૦૦ વિભાગો કારખાનું ખાતે જ તૈયાર કરવામાં આવે છે તથા બીજા ૨૩૭

રચાનિક સાધનો દ્વારા મેળવવામાં આવે છે. બાકીના છ વિભાગોની અંશતઃ આપાત કરવી પડે છે. એજ રીતે ડબ્બાની સમગ્ર માટે જરૂરી બનતી વિવિધ સામગ્રી પૈકીની ઘણી ખરી કારખાનું ખાતે જ તૈયાર કરવા માં આવે છે અને બાકીની રચાનિક સાધનો પાસેથી મેળવવામાં આવે છે. આમ માત્ર પાંચ વર્ષના ટુંકા ગણા માં આ કારખાનું પોતાની ઉત્પાદન શક્તિ વધારીને દેશને ઉતારે ડબ્બાઓ બાબતમાં સ્વાવલંબી બનાવી રહ્યું છે, એટલું જ નહિ, પરંતુ ડબ્બાઓની નિકાસ પણ હાય ધરવાની શક્તિમાન છે.

ચીની હેવાનિયતની પરાકાષ્ટા

લંકન :

તિબેટમાં કેટલાંક કામમાં પૂરપૂર્ણ ભતિની નાણુદીનું પમજી ચીનીની અંધી હેવાનીમતની પરાકાષ્ટાનાં દર્શન આથી વધુ પ્રમાણમાં યથ રહ્યા છે. તિબેટમાં ચીની લશ્કરે દખનનીતિનો ફેરડો વિંજ્યા માંડવો છે અને જરાપણ માથું ઉચકનારાની કલેઆમ ચલાવાય છે. તિબેટમાં આમ પ્રદેશમાં ગામકા વિસ્તારમાં એક પછુ પુરુષ નેવા મળતો નથી અને મળતા હેવાલો મુજબ ૬૦,૦૦૦ સ્ત્રીઓ જ આ પ્રદેશમાં રહી શકે છે.

બીજી બાજુ મળતો હેવાલ કહી નય છે કે તિબેટમાં ચીની લશ્કરની દખન નીતિનો પ્રયત્ન વિરોધ થઇ રહ્યો છે અને વધુ ને વધુ લોકો મુક્તિ સંગ્રામની લડતમાં ભેગાઇ રહ્યા પવતો ને હવાજ્વાળી જ્વાળા અને બખોલો માં છુપાઇ રહી સમય મળે છાપો મારતા મુક્તી વીરોની ફેબમાં ધીરે ધીરે વધારો થઇ રહ્યાનાં હેવાલો મળે છે. આ હેવાલ અંગે વધુમાં જણવા મળે છે કે, ચીની લશ્કર સામે યનારા ચીની કરપીણ હયા કરવામાં આવી રહી છે અને હાહાકાર મચાવવામાં આવી રહ્યો છે.

ચીની લશ્કરનાં માથુસો અમાઉ નેચા પર વિશ્વાસ રાખતા હતા તેઓ વિશ્વાસ રાખતા નથી અને મને તે ધડીએ આ લોકો ફરી બેસે એનો સતત ધમ સેવાઈ રહ્યો છે.

ઉત્પાદન અર્થમાં ઘટ

ડબ્બા દીઠ ઉત્પાદન અર્થ પશુ લગભગ ૬૦ ટકા નેટલું એણું કરી શકાય છે. ૧૯૫૫માં ડબ્બા દીઠ ઉત્પાદન અર્થ ૧,૮૬,૦૦૦ યતું હતું, જે હાલ ૭૮૦૦૦ છે. એજ રીતે ડબ્બામાંની સમવટનો અર્થ પશુ ૯૭,૦૦૦ પરથી ઘટાડી રૂ. ૬૦,૫૦૦ કરી શકાયો છે. અગ્રે એ વાદ કરવું જરૂરી છે કે સ્વીટ્ઝરલેન્ડથી પહેલાં આપાત કરવામાં આવતા એજ પ્રકાર ના ડબ્બાઓની પડતર કિંમત ડબ્બા દીઠ રૂ. ૩,૧૦,૦૦૦ નેટલી થતી હતી. મીટરગેજ મારેના ચોળ વર્ષના ડબ્બાનું ડીઝાઈન કામ પશુ આ કારખાનુંએ હાય ધયું છે.

ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજના દરમિયાન આ કારખાનું તેની ઉત્પાદન-પ્રગતિમાં

આદિવાસી માટે વિશિષ્ટ યોજના

અમદાવાદ :

ત્રીજી યોજના દરમિયાન આદિવાસી ભતિગોના વિકાસ અને ઉન્નતિ માટે ભારત સરકારે મુજબ વ્યવસ્થિત રીતે ધ્યાન કેન્દ્રીત કરવાનો નિષ્ક્રમ કયો છે. એ મુજબ દેશભરમાં આદિવાસીઓ ન્યાં વસતા હશે તેવા વિસ્તારોમાં દરેક ૨૫ હજારની વસતી દીઠ એક એક વિશિષ્ટ વીકાસ ઘટક આપવાનો નિષ્ક્રમ કરવામાં આવ્યો છે. એટલે ગુજરાત રાજ્યમાં આદિવાસી વસ્તી ઘણા પ્રમાણમાં છે, ગુજરાતને ત્રીજી યોજના દરમિયાન આદિવાસી વિસ્તારોના આવા ૬૧ ઘટ્ટો પાછળ ત્રીજી યોજનાના પાંચ વરસમાં મુજબ રાતમાં ૫ કરોડ ૮૬ લાખ રૂપીયાનો અર્થ કરવામાં આવનાર છે.

ગુજરાત માટે ને ૬૧ વિકાસ ઘટ્ટો નક્કી કરવામાં આવ્યા છે, તેની જીલ્લાવાર ક્ષણવશી નીચે મુજબ થઇ છે.

મુરત જિલ્લામાં ૩૪

ગુજરાત રાજ્યમાં આદિવાસીઓની સૌથી વધુ વસ્તી મુરત જિલ્લામાં છે, આ મુરત જિલ્લાને બધા મળી ૩૪

ઘટ્ટો મળનાર છે આ ઘટ્ટો નીચે મુજબ છે.

ધરમપુર, નાની, વહીયાલ, અંબા જંબલ, સોનમઠ, સોગપુર, જાંબખાડી, ગાંધીરાણ, ઉમરપાડા, મેંસંબા, વાંસરા, લીમજર, રામભોરે, રાનકુડા, ચીખલી, અખાસી, ખેરમગ, પારડી, વાપી, મોટા વાલ ળીપરીઆ, ભીલાડ, માણેક પોર, ઉમરમામ, ખાંરી, મહાર પહુરે-એડ, વાલોડ, મહુવા, વાલવાગ, નીજાર, કુકરમુન્ડા, ઉન્નક, માંડવી, અરેડ, તડોધર.

ભરૂચ અને હાંગ

ભરૂચ જિલ્લાને ના વિકાસ ઘટ્ટો મળનાર છે. સામખારા ડેડીઆપાડા, રાજપીપળા, અમડિયા, વાલિયા, ભરૂચ અંકલેધર, અધડિયા, (પશ્ચિમ) રાજપીપળા (પશ્ચિમ).

સર્વોંગી વિકાસનો આશ્રય

હાંગ જિલ્લાને બે ખેતીક મળ્યા છે. આ જાતના વિકાસ ઘટ્ટો દ્વારા સમગ્ર આદિવાસી પ્રદેશોને દશ વરસમાં સર્વોંગી વિકાસ કરવાનો પ્રયાસ થશે આ પહેલાં ગુજરાતના આદિવાસી વિસ્તારો માં રરતા વિકસાવવા માટે વધારાના ૨૫ લાખ રૂપીયા તાજેતરમાં જ મંજુર કરવામાં આવેલા છે.

દશ વર્ષમાં તેો

દેશનો આદિવાસીઓના અનન્ય સેવક અને અધારના પછાત ને આદિવાસીઓના વિકાસ કમિશનર શ્રી શ્રીમંત શેઠને એવો ખ્યાલ છે કે નો દેશભરમાં આદિવાસી વિસ્તારોમાં આ યોજના મુજબ યથામર કામ થશે તેો દશ વરસમાં એ વિસ્તારોને ત્યાંની પ્રખ્યાત સમગ્ર રજૂ પડાઇ જશે.

વાંચો ! જરૂર વાંચો ! લાલ જ થુંશે !

રોહિનું મટશે, જોઈલું મળશે, પગદોડ ટળશે. હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.

સ્ટ્રીઓ માટે : વેળીઓ, સુંદર રજૂઆત અને બીજા અનેક નવની મળશે, રીંગનો પણ મળશે. ગરમ લુલા જરૂરીક, પુલોવર, ઘરડીબન, સોંગલેટ, ચડડી, સોહસ વિ.

બાળકો માટે : નાયલનના અથાં, ટોપી, પ્લાકે, શોલ, સોંગલેટ, ચડડી, સોહસ, નેપકોન્સ, લુલનેપ, પેડીકોટ, નાઈટીસ, બીબ્બ, ફેઈસ ક્લોથ, બાય રજૂઆત વિ.

ટેબલ પવરટીક ફાવાવર્સ, રજૂઆત કશીકાં, તણયા, ગાદી, વિ. વેપાર માટે થાંદી નેવા ચળાતાં રજૂઆત સ્ટીલના શાસણો, ઈન્ડેન્ટરફો. વિલંબ શા માટે ! સારો માલ વેચાઈ જતાં શી વાર !!

હમણાંજ વાલોને : માળરો હેટરફ (ગ્રા) લી. (બીઆઆઈ આસ્તર એન્ડ સન્સ)

ફોન : ૮૩૫-૦૬૬૧ — પહેલો માળો, — પો. બો. ૫૨૫૭. આસ્તર મેનશન્સ — ૩૩ વેરેટ રેડીટ, — એલાનીસબર્ગ

નવા પુસ્તકોની યાદી

સંસ્કારિતાને હાંપડ શી. ૩-૦
કોઈ ગોરા કોઈ કાળા શી. ૭-૦

કાકુના પ્રતિનિધિઓ સાથે કેન્થાટાની ચર્ચા

ગવર્નરની રમથી કાકુના પ્રેસીડન્ટ ન્યાલા, ડેપ્યુટી પ્રેસીડન્ટ સુધી અને ટીપીસ—એ ત્રણનું કાકુ ડેલીગેશન કેન્થાટાને મળવા લેણવા મથું હતું. ત્યાં પાંચ કલાક સુધી કેન્થાટા સાથે વાતચીત કરી એ ડેપ્યુટેશન તેજ રાત્રે નેરોપી પાકું આપ્યું હતું અને અખબારી મુલાકાતમાં મી. ન્યાલાએ જણાવ્યું કે અમે કેન્થાટા સાથે મહત્વ ની રાજકીય ચર્ચા કરી હતી. એ ચર્ચાને રીપોર્ટ કાકુની રટીઅરિંગ કમીટીને સુપ્રત કર્યો અગાઉ જાહેર કરવામાં આવશે નહિ.

મી. ન્યાલાએ તે છતાં એટલું કહ્યું હતું કે હું કાકુ નથી કે કાકુ નથી હું તો આફ્રિકાને છું અને આફ્રિકન ડું. ત્યારબાદ ન્યાલા કંપનીએ બે કલાક સુધી કાકુની સુપ્રીમ કોર્ટસીટ સાથે પાલમિન્ટરી ઓફીસમાં કેન્થાટા સાથેની વાતચીતના રીપોર્ટ પર મંત્રણા કરી હતી તે બાદ અખબારી અખર પત્રીએને કેન્થાટા સાથેની વાતચીતની ડેટલીક વધુ વિમતો જણાવી હતી.

કેન્થાટાએ શું કહ્યું?

મી. ન્યાલાએ જણાવ્યું કે લેણવાર ખાતેની વાતચીત દરમીયાન કેન્થાટાએ જણાવ્યું હતું કે, લોકો મને જે સ્પીક મીનીસ્ટર જાનાવવા માગતા હોય તે હું એ જોદી સ્વીકારીશ.

કેનીયામાં ટી.બી.નું જોર વધ્યું છે

અનેની પોર્ટરીટ્ઝ ચેર ઠોરપીટલ ના ડા. હેઇન્સે કહ્યું છે કે યુરોપમાં ટી.બી.નું જોર જાણું થયું છે સારે કેનીયામાં વધ્યું છે. ગયે વર્ષે આ રાજ્યથી ૨૧ મૃત્યુ થયાં. ખુદ મોખાસા માં ક્ષયના રોગનું પ્રમાણ વધારે છે. ડા. હેઇન્સે ૧૯૪૮માં કેનીયાનો "સર્વે" કર્યો ત્યારે દર હજારે ૪ પોર્ટન્ટ ૬ જણા ક્ષયથી પીડીત હતા; જ્યારે વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાના તાલે-તરના રીપોર્ટમાં દર્શાવાયું છે કે કેનીયામાં દર હજારે આઠ લોક ક્ષયના ભોગ ખેલે છે.

ડા. હેઇન્સે ૨૪ વર્ષથી કેનીયામાં છે. ૧૯૫૮માં અમલે પોર્ટરીટ્ઝ ચેર ઠોરપીટા ખાતે. હવે મીસ્ટર અને મીસીસ હેઇન્સે આવતે મહિને ઝોરટેલીયા ભય છે ને ત્યાં રહેનાર છે.

આ મુલાકાતમાં કાકુના નેતાઓએ સાથ ના આપ્યો તેથી મને દિલગીરી થાય છે.

કેનીયામાં કાકુ પશુ ડેપો મા જાતિ-રહામે મારે કાકુ જાતની કુટુબા નથી. બધા રાષ્ટ્રીય સવાલો પર આફ્રિકન નેતાઓ સંગઠીત થાય એ હું ઇચ્છું છું.

લેણવારમાં કેન્થાટા અને તેમના સાથીદારોએ અમારું દાર્દીક સ્વાગત કર્યું હતું અને ખૂબ ગિનાયારી બરા રીતે ખુદલા દિલે કેન્થાટાએ અમારા સાથે વાત કરી હતી.

વારંવાર અને ઘોટી રીતે કેન્થાટા ના નામનો જે ઉપયોગ થાય છે તે રહામે તેમજ પોતાની નારાજી બતાવી હતી, તેમજ વચનો અપાય છે અને પછી તેનું પાલન થતું નથી તે માટે પશુ અસોસ જાહેર કર્યો હતો.

કેન્થાટાએ સાફસાફ શબ્દોમાં કહ્યું હતું કે મહેં કદી કાકુને પક્ષ લીધો નથી કે કાકુને વિરોધ કર્યો નથી. આ બધા કરતાં દાલ ખાસ જરૂર તો સ્વતંત્રતા દાંસલ કરવા માટે આફ્રિકન એકતા જમાવવાની છે.

કાકુ સરકાર રચે તો કેમ એવો કાકુ પ્રશ્ન અને કેન્થાટાને પૂછ્યો જ ન હતો.

તેમની સાથેની વાતચીત પરથી મને લાગ્યું કે કેન્થાટા કેનીયાની પ્રજા પર જ અવલંબે છે. મેં પશુ તેમને કહ્યું હતું કે આફ્રિકને તેમ મોટા ભાગના યુરોપીયનો અને એશીયનો તેમને મુક્ત યજેલ જેવા માગે છે જે બતાવે છે કે સૌને તંમારામાં વિશ્વાસ છે. કેન્થાટા પોતે પશુ મુક્ત થવા માગે છે.

ધારાસભાને આટલો મોહ શો ?

કેન્થાટાએ પોતાની વાતચીત દર-મ્યાન એવી પશુ ટકાર કરી હતી કે સા કાકુને ધારાસભાના મેમ્બર થવાના મોહ લાગ્યો છે. તમે સૌ મેમ્બર ખતવા આગુર છે એ જોહ મને આચર્યું થાય છે. પશુ ધારાસભા બહાર રહીને પશુ રાજદારી કામ કરી શકાય છે.

કેનીયાના રાજદારી પ્રશ્નોથી કેન્થાટા ખજૂબ માહીતગાર રહે છે,

પોતે કાકુને કે કાકુને માટે પત્રો લખ્યા નથી.

લેન્સડર બંધારણને તે સ્વતંત્રતા તરફ આજળ વધારનાર માને છે.

સરકારમાં અમર પ્રધાન મંડળમાં ભાગ લેવો કે નહિ તે ખાખતમાં અમે ચર્ચો કરી ન હતી.

કાકુનું ડેલીગેશન આજે ગવર્નરને મળનાર છે તે વખતે સંભવ છે કે તે ગવર્નરને એમ પશુ જણાવે કે કાકુ સરકાર રચવામાં ભાગ લેશે નહિ.

સ્વ. શ્રી નરોત્તમભાઈ જુલા અને તેમના ધર્મપત્નિના ફેટાઓનું અનાવરણ

સુરત સુધરાર્થના પ્રમુખ શ્રી ગોરધન-દાસ ચોખાવાળાના હરતે રાંદેર મોરા ભાગળ ક્ષતામાં બંધાયેલા નરોત્તમ જુલા મેમોરીયલ હોલમાં એક જાહેર સભા મળી હતી.

સ્વ. શ્રી નરોત્તમભાઈ જુલાના સુપુત્ર શ્રી કાકોરભાઈએ પોતાના માતા પીતાની સ્મૃતિમાં સદ્દુઃ હોલ બંધી આપી જાહેર જનતા માટે શ્રી રામરનેહી મંદિરની બંધરયાપક કમીટીને અર્પણ કર્યો છે. એ શુભ દિને સ્વ. શ્રી નરોત્તમભાઈ જુલા તથા તેમના ધર્મ-પત્ની ગં. સ્વ. શ્રી માનકોરખેનના ફેટાની ઉદ્ઘાટન વિધિ શ્રી ગોરધન-દાસ ચોખાવાળાના વરદ હરતે કરવા માં આવી હતી. તે પ્રસંગે રાંદેર કર્યાના તેમજ સુરત શહેરના અમ્ર-ગણ્ય નામરીકોએ હાજરી આપી હતી. આ શુભ પ્રસંગે સર્વત્રી લાજુભાઈ હરીભાઈ પટેલ, રણજીદાસ પોપાવાળા, ધર્મશલાલ ઇ. દેશાઈ, મોહનલાલ મોતી-રામ દેશાઈ, ધર્મશલાલ શરાઈ વિગેરે, પ્રાંસમિક પ્રવચનો કર્યા હતા અને રાંદેરની જનતાને ઉત્કર્ષ માટે એકત્રિત થઈ કાર્ય કરવાને અનુરોધ કર્યો હતો અને યોગ્ય માંખંદર્શન આપવામાં આપ્યું હતું.

વક્તાઓએ શ્રી કાકોરભાઈ જુલાનો

શ્રી પદેવાસા મહિસુરના ડા. ચ. ગવર્નર નામથી નવી વિદ્લી:

મહિસુરના રાંજ્ય પાલ મહિસુરના મદારાજ સાહેબ જે માસ માટે પરદેશ જતા હોઈ મહિસુરના કામ ચલાવે રાંજ્યપાલ તરીકે શ્રી મંમલદાસ પદ-વાસાની નિમણૂક કરવામાં આવનાર છે એમ જાણવા મળે છે.

શ્રી મંમલદાસ પદવાસાની રાંજ્ય પાલ તરીકેની આ છટ્ટી નિમણૂક છે.

દાન આપવા બદલ આભાર માન્યો હતો અને અભિનંદન આપ્યા હતા. વધુમાં એઓશ્રી પરદેશમાં રહ્યાં રહ્યા પોતાના વડીલોની માતૃશ્રમિને વધુને વધુ દાન આપી પોતાનો દાય લંખાવશે એવી શુભેચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. આ વખતે શ્રી કાકોરભાઈ જુલાએ રાંદેરની જનતા સદ્દુઃ નરોત્તમ જુલા મેમોરિયલ હોલનો સહઉપયોગ કરે એવી ભાવના વ્યક્ત કરી હતી. આ હોલ તમારો પોતાનો છે અને એના ઉત્કર્ષ માટે તમારે બધાએ પ્રયત્ન કરવાના છે. આ માટે રાંદેરના યુવાનો કૃતિબ્ધ થશે એવી શુભેચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. વધુમાં રાંદેરની પ્રાથમિક શાળાના મકાન માટે જે જનતા ૮૦ ટકા ફાળો એકત્રિત કરશે તે પોતા તરફથી ૨૦ ટકા ફાળો આપવાની ઇચ્છા જાહેરમાં દર્શાવી હતી.

વહેમાતરમ્ બવાયા જાદ અલ્પાહાર પછી સભા વિસર્જન થઈ હતી.

આવા ધર્મદાતા શ્રી કાકોરભાઈ જુલા દાલ ડરખન પાઠા કર્યાં છે. તેઓ ભારત અને વિલાપતની મુલાકાતે ગયા હતા. તેઓ જ્યારે ભારતમાં હતા ત્યારે ઉપર જુલખની સંખાવત કરી હતી. આવા ધર્મદાતા લાંજુ આપુણ જોગવે અને માનવ કલ્યાણ ના કામો દાયમાં લઈ એજ પ્રજા પ્રાર્થના.

ગુજરાતી રેકોર્ડો
હીંદુસ્તાનમાં અનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.
૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ રૂ. ૩૦-૦
રેકોર્ડોમાં લાજનો, નાટકો, ગરબો વિગેરેનો સ્અલ છે. હિંદના "લેટરટ હિંટ" રૂ. ૨-૬ માં છુટી મળે સડરો. આવો તક અને લાલ ફરીથી મળશે નહિ. રેકોર્ડ મક્કત—પોસ્ટલ મોહલરો—
સી. એ. ડી.ના ઝોડરો અરો લખો છીએ.
નેશનલ રેકોર્ડ કંપની
શોપ ૨, અજમેરી આરકેડ, ઝોડ ૧૪૧ એ. ડ્રે સ્ટ્રીટ, પો. ઝા. બોક્સ ૧૫૭૪, — ડરખન

વિવિધ વર્તમાન

કેનીયાને ખેતીવાડીમાં મદદ કરવા તક્યાર થયેલ ડે-માર્ક

ડે-માર્કના ખેતીવાડીના એક પ્રતિનિધિ કેનીયાના ખેતીવાડી ખાતાના પ્રધાન મેકન્ડ્રીના નિમંત્રણ પર નેરોબી આવી છે. તેઓ અંગ્રેજી ખેતીવાડી નો ત્રણ અઠવાડીયા સુધી અભ્યાસ કરશે, તે ડે-માર્ક કેનીયાને આ ક્ષેત્ર માં શી મદદ કરી શકે તેનો અંદાજ કરશે.

આ પ્રતિનિધિનો કેનીયાના ખેતીવાડીના ડાયરેક્ટર વિમાન મથકે સત્કાર કીધો હતો.

કેનીયાના વિદ્યાર્થીઓને ડે-માર્કમાં ખેતીવાડીને લગતી તાલીમ મળે તેવી એક યોજના વિચારાઈ રહી છે.

કાનુના નિર્ણયને ડો. કીયાનોનો ટેકો

ડો. કીયાનોને કહ્યું છે કે જો તેઓ કેન્સાટા સુકત ના ચાપ ત્યાં સુધી સરકાર નહિ રચવાના કાનુના નિર્ણયને મારો ટોલ છે; કિન્તુ હું હાલની સરકારમાંથી રાજીનામું આપવા નથી માગતો. એનું પમણું અનુચિત જ અણુપમ. થોડા સમયમાં મારા પ્રધાન પદની મુદત પુરી થશે જે બાદ હું કાનુન/કાર્યમાં પુણ્યપણે ભાગ લઉં છું.

કેન્સાટાને ભારતીય સીવલ્યુશન લેટ

નેરોબી: કેનીયાના નેતા શ્રી જોએ કેન્સાટાને આજે ભારતમાં ખનાવેલા સીવવાના એક સંચાની ભેટ આપવા માં આવી હતી. સીવવાના સંચાના ભાવનું પત્રક તેમણે જોવા માગ્યું ત્યારે એક યુરોપિયન વેદીએ આ ભેટ તેમને આપી હતી.

ઈથીઓપીયામાં પહેલી મહિલા પ્રધાન

ઈથીઓપીયાએ પણ પલટાતા યુગ માં સમયનાં વહેણની સાથે ક્રમ કરવા માંડી છે. ઈથીઓપીયાના આજ સુધીના ઇતિહાસમાં અપુર્વ અને અજોડ અણુપ તેવા બનાવ હાલ બન્યો છે.

શિક્ષક જોઈએ છે

શ્રી રામકૃષ્ણ સેન્ટર બાળ મંદિર દ્વારા સંચાલિત યુજ્જ્વલતી શાળા માટે યુજ્જ્વલતીનું તથા ડિફ્ટ કમર્સનું શિક્ષણ આપી શકે એવા શિક્ષકની જરૂર છે. લાપકાત તથા પમારની અપેક્ષા સહિત નીચેના સરનામે અરજી કરો.

સેક્રેટરી (મંત્રી)
શ્રી રામકૃષ્ણ સેન્ટર બાળ મંદિર
પો. બો. બોક્સ ૨૫૪,
બ્રોટ.

ઈથીઓપીયાની સરકાર આ પહેલીજ વાર એક સ્ત્રીને પ્રધાનમંડળમાં નીમેલ છે અને તેને પરદેશ ખાતાના નાયબ પ્રધાનનું દક્તર સોંપાયું છે.

કેનીયાના કુષ્કાળગ્રસ્ત વિસ્તારો માટે બ્રીટીશ મદદ

આમ સભામાં કોલોનીયલ અંડર સેક્રેટરી ફેરરે જણાવ્યું છે કે કેનીયાના કુષ્કાળગ્રસ્ત પ્રદેશમાં અનાજ વહેંચવા ના કાર્યમાં બ્રીટીશ સરકાર સાથે હબર પાઉડરની મદદ કરશે. કેનીયાની વર્તમાન નાણાકીય હાલત જોતાં આ સહાય કરવામાં આવનાર છે.

એમણે કહ્યું કે યુનાઈડા તથા અંગ્રીજીયમાં કુષ્કાળનાં ચિહ્ન નથી. ટાંઆનિકામાં મસાઈ પ્રદેશ ખાતે આછત છે, ઈટુ સ્થિતિ કાણુમાં છે અને ત્યાં બ્રીટનની મદદની જરૂર નથી જણાઈ.

પ્રોન્સેસ માર્ગરેટ ઓસ્ટ્રેલીયા નાં ગર્વનર જનરલ થશે ?

લંડન ડેઈલી મોરર'ના કહેવા મુજબ પ્રોન્સેસ માર્ગરેટને ઓસ્ટ્રેલીયાના મનનર જનરલ તરીકે થોડા સમયમાં નીમવામાં આવશે. પ્રોન્સેસ માર્ગરેટને ઓસ્ટ્રેલીયા તરફથી આ માટે આમંત્રણ મળતાં તેણે તેને સ્વીકાર્યું છે પણ તેમાં શરત છે કે સુવાવડ માટે તેને બ્રિટનમાં આવવાની છુટ હોવી જોઈએ.

ઓસ્ટ્રેલીયામાં મી. મેન્ડ્રીસને પૂજવા માં આવતાં તેણે કહ્યું કે એ બાબતની જાહેરાત થયા પહેલાં હું કંઈ કહેવા માગતો નથી.

પોરચ્યુગીઝ સ્ટીમરોનો બોયકોટ !

મોઝામ્બિકના ગોડી કામદાર સંઘના પ્રેસીડન્ટ અને સેક્રેટરી તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે કોલોનીની બંદરમાં આવતી પોરચ્યુગીઝ સ્ટીમરો નો ગોડી કામદારો બોયકોટ કરશે અને એ સ્ટીમરોનો માલ ચઢાવવા ઉતારવામાં હાય પણ નહિ લગાડે આફ્રિકાનાં પોરચ્યુગીઝ સંસ્થાને-

રાતા સુકા મરચાં

રાતા સુકા મરચાં અને હાયની પોસેલી મસાબેદાર લાલ મરચાં બજાર બાવે દર્મશા અમારે ત્યાં મળશે, અને ૨૫/- રતલ પોકેટ સુકા લસણ રતલના ૬ સેન્ટ.

તેમજ લાંબા હાથાના આફ્રિકાના જુમ ડઝનના ૨૫૦ સેન્ટ.

જોરડર સાથે રોકડા :
Maarmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

ગોઝામ્પીક અને અન્ગોલામાં અમારે આફ્રિકન ભાઈઓ પરવે પોરચ્યુગાલની સરકાર જે અસલ અને અમાનુષી વતીવ કરે છે તે સામે પોરચ્યુગાલ સામેનો ધિક્કાર ચતાવવા અમે આ બોયકોટનું પમણું લીધું છે.

સાભાર સ્વીકાર :
દામજી નચ્ચુ ડરખન ૧-૧-૦
શુલાભાઈ ડી. પટેલ ફોર્સ'બર્ન ૨-૨-૦
જનાર્દન એન. બદ નવસારી
(ભારત) ૧-૦-૦

પરજુભાઈ છીતાભાઈ પટેલ
જો'બર્ન ૧૦-૦-૦
ડો. ધીરાભાઈ છીતાભાઈ પટેલ
જો'બર્ન ૫-૦-૦

ધરમાં ફેમ બનાવી ટંમાડવા લાયક સુકાબ. "મનને લોક" રવ. કીશોર-લાલ મશરનાળા કૃત સુંદર જાડ કામળ પર બે રંગમાં છપાયું છે. ભાવ ફક્ત શી. ૧-૦ પોરેટજ ૩ પેની.
'Indian Opinion'
R. Bag, Durban, Natal.

વિયોગ

લેખક : પ્રીન્સીપાલ ડાહલતરાય મગનલાલ ટેશાઇ, રૂડીપોર્ટ

વઢાલી વિયોગ સભો ના જાપ	
વઢાલી વિયોગ સભો ના જાપ	
સાથે રહેતાં, સાથે ફરતાં, સાથે મરસું આજ	— વઢાલી.
પુષ્પ વિના, આ વિયોગી બમરો, કુઃખ દરીએ કુખાય	— ૧૦
ઉદ્ધી વિન, આ સરતી સરતી, વાંછી યુગી યામ	— ૧૧
સિતલચંદ્ર, વિન નિશા વિયોગી, લોર અંધારી યાવ	— ૧૨
ચક્રવાક સહ, નારી સાથે રવિ તાપ રહેવાય	— ૧૬
રાત્રે વિયોગી, બનતાં પંખી ચદ્ર પ્રકાશ પ્રુચાય	— ૧૮
પરમાત્માથી વિષ્ટુટ આત્મા, કુઃખે કુઃખે રિખય	— ૧૯
તુણુ ધનના આ સંયોગીથી વિષ્ બંધુ સરખાય	— ૨૨
તુણુ ધનના આ વિયોગથી તો વિષ્ બંધુ કરમાય	— ૨૩
ઉપ્ય પ્રેમથી સંયોગ સાથી કરો વિષ્ કલ્પ જુ	— ૨૪

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !

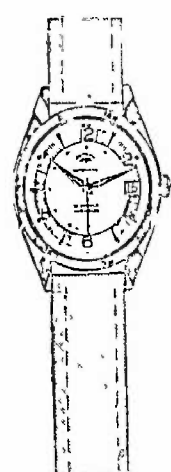
શ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીચાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * રોટરી
- * લેકેટ
- * રૂસર

વિગેરે દરેકે જાતનાં ઘડીચાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ. તેમજ બાબકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

હિંદના સમાચારો

તા. ૪-૪-૧૯૬૧.

છ તબીબી કોલેજોમાં આયુર્વેદ વિભાગ ખુલશે

નવી દિલ્હી : આયુર્વેદિક રીસર્ચ કોલેજોને ભારત સરકારના આરોગ્ય ખાતાના મંત્રી શ્રી ખી. આર. ટંડને જણાવ્યું હતું કે છ નેટલી મેડીકલ કોલેજોમાં સરકારે આયુર્વેદિક વિભાગ ઉદ્ઘાટવાનું નક્કી કર્યું છે. આ વિભાગના વડા આયુર્વેદિક પ્રોફેસર રહેશે અને મેડીકલ કોલેજના વિદ્યાર્થીઓને આયુર્વેદના સિદ્ધાંતો અને એ અનુસારની સારવાર શીખવવા તેમજ સંશોધન માટે ફેટલાક ખાટલા સોંપાશે આ ભતની તાલીમ વિદ્યાર્થીઓ માટે મરજીબત રહેશે.

શ્રી ટંડને જણાવ્યું હતું કે આરોગ્ય ખાતાએ સુચુત સંહિતાના તેમજ વામઠ અર્થેના હરીવારું અંગ્રેજી તેમજ હિંદીમાં ભાષાંતર કરવાનું મંજૂર કર્યું છે. આ કામ એક વર્ષમાં પૂર્ણ થાય તેની ધારણા છે અને જનતાને એની સરતી નક્કી મળી શકશે.

ડાંગ જીલ્લાને ખાસ છુટછાટ

આદવા : જાહેર આંધકામ અને ગ્રામવિકાસ ખાતાના મંત્રી શ્રી રઘુભાઈ અદાણીએ અને જાનરના નવા મકાન નો શિલોરોપણ વિધિ કર્યો હતો. નાની બચત યોજનાને નિયત કરવામાં આવેલા બંધો વચી જ્યાં બદલ ડાંગ જીલ્લાને આપવામાં આવેલી રૂ. એક લાખની રકમમાંથી આ મકાન બંધવામાં આવશે.

આ પ્રસંગે બેલતાં, ડાંગ જીલ્લાની પ્રજાના, તેમની પ્રમતિ અને સમૃદ્ધિ માટે સખત પરિશ્રમ કરવાના નિશ્ચિનના પ્રતીકરૂપે જીલ્લાને આપવામાં આવેલી રકમમાંથી આ મકાન બંધવાની બાબત અંગે મંત્રીશ્રીએ પ્રશ્ની બચત કરી હતી.

ડાંગ જીલ્લા પ્રજાત વિરતાર ઠોષ સરકાર ફેટલીક વિકાસ યોજનાઓમાં તેને ખાસ છુટછાટ આપવાનું વિચારશે એવી ખાતરી મંત્રીશ્રીએ ડાંગ જીલ્લાની પ્રજાને આપી હતી.

જમીન વસવાટ ખાતાના ઉપમંત્રી શ્રી અકબરઅલી જસરજીવાળા આ પ્રવાસમાં મંત્રીશ્રીની સાથે હતા.

જીલા લોકલ મોડર્ન પ્રમુખ શ્રી છોડુભાઈ નાપકે મંત્રીશ્રીનું સ્વાગત કર્યું હતું.

ગીભાસ દરરૂપે ઉપર પ્રતિબંધ સુકવાની સાગણી

અમદાવાદ : અશ્લીલ ગીતો અગર તેા ખીભાસ દરરૂપેના ધિરૂંગા પર પ્રોતબધ મુકવાની વિનંતિ અમદાવાદ

સુધરાઈની બેઠકે અને ગુજરાત સરકારને એક હરાવ પસાર કરીને સર્વોત્તમને કરી હતી.

સુધરાઈએ વધુમાં સોઠામાં ચારિત્ય, દેશદાઝ અને સદ્ચરૂપા કેળવે તેવી ધિરૂંગા મેળવવાની પશુ રાખ સરકાર ને અપીલ કરી હતી

રાષ્ટ્રીય વહાણવટા યોડની કચ્છમાં બેઠકે

ભુજ : રાષ્ટ્રીય વહાણવટા યોડની એક મહત્વની બેઠકે અધીધામમાં પહેલી જ વખત મળી હતી.

આ બેઠકમાં ઢાલરી આપવા માટે યોડના પ્રમુખ શ્રી મગનવિહારી મહેતા, યોડના સભ્યો શ્રી રામસ્વામી મુદાલિયર અને શ્રી બાણભાઈ ચિનાઈ વિમાન માર્ગે અને આવી પહેરૂવ્યા હતા. યોડના ખીભ સભ્ય શ્રી ભાવનજી અરજી ખીભજી બેઠકમાં ઢાલર રહેવા માટે કંડલા ઉપડી ગયા હતા. યોડના અન્ય સભ્યો શ્રીમતી સુમતિબેન મેારારજી, શ્રી વિક્રમસિંહ ઘુરજી વઘલદાસ અને શ્રી ઢામેદર મયુરાદાસ આધર જેઓ માંડવી બંદરની મુલાકાત લખને અને આખ્યા હતા તેઓ કંડલા જવા ઉપડી ગયા હતા. જ્યારે યોડના ખીભ સભ્યો શ્રી મુરૂચેાતમ પટેલ અને શ્રી રઘુનાથ સિંહ કંડલા પહેરૂવી ગયા હતા.

પાકીસ્તાન લોખંડ-સિમેન્ટ ખરીદશે

નવી દિલ્હી : ભારત અને પાકીસ્તાન વચ્ચે નહેરૂનાં પાશ્ચીની વહેંચણીને લખતા ચુલેલા કરાર ફેટળ ભારત તરફથી પાકીસ્તાનને રૂ. રૂ. ૮૩ કરોડની રકમ આપવી પડનાર છે તે ભારતના આંધકામ સામગ્રીના પુરવઠા રૂપે સુકતી કરવામાં આવશે.

વધુમાં જણાવા મજે છે કે પાકીસ્તાન સરકારે ભારત પાસેથી લાંબા ગાળાની ભૂમિકા પર સિમેન્ટ, વેગનો, લોખંડ, આંધકામ માટેનું પોલાદ અને પાકીસ્તાનના પ્રદેશમાંના સિંધુ નદીના વિસ્તારમાંનાં ખીભ વિકાસ કામો તથા વેકદિપક આંધકામો માટેની જરૂરી

સામગ્રી ખરીદવાની ઇચ્છા બચત કરેલી છે.

પાદરા તાલુકામાં નીકળેલું તેલ

વડોદરા : પાદરા તાલુકાના મંમમાં નામના ગામના ખીનપોઈન્ટમાંથી તેલ નો કુવારો નીકળ્યાના સમાચાર અહીં મળ્યા હતા આ ખીનપોઈન્ટ પાદરા-વડોદરા રસ્તા પર આવેલું છે. અહીં છેલ્લા ફેટલાક અડવાડીયાથી ડ્રીલીંગનું બેરદાર કામ ચાલતું હતું. તેલ ૮૨૫ કુટ નીચે મળી આવ્યું છે. અને તે ડીક્રીક બંધ્યામાં છે. તેલ નીકળ્યા પહેલા પ્રથમ જેસ નીકળ્યો હતો તેવીચેટ કોનસલ જાનરજ તેમજ નાખખ પ્રધાન શ્રી જશવંતલાલ મહેતાએ તે સ્થળની મુલાકાત લીધી હતી.

સખસીડી ચાલુ રાખવાની ગુજરાત સરકારને છ. વિકાસ યોડની વિનંતિ

રાજકોટ : ભાવનખર જીલા વિકાસ યોડ એક હરાવ પસાર કરીને, બેકુતો ને યોષલ એજીને અને મોદરો પર અપાતી સખસીડી બંધ નહિ કરવાની આગ્રહ ભરી વિનંતિ કરી છે. આવી સખસીડી આપવાની પદતિ બંધ કરવાની રાખ સરકાર વિચારણા કરી રહી છે એવા પ્રકારની અધવા અંગે જીલા વિકાસ યોડ ચિંતા ની લાખણી બચત કરી છે. અને એ બંધ કરવામાં આવે કે જેતીના હેતુએ માટે વીભળીના ઉપ-રોએમાં ઢાલ અપાતી સખસીડી આવતા એપ્રિલથી બંધ કરવાનો સરકારે ક્યાર નો તે નિર્ણય લીધો છે.

ભાવનખર જીલા લોકલ યોડ વધુમાં ધુવારજીના ચર્મલ પાવર સ્ટેશનમાંથી પંદર જાનર ક્રિસોવેટ વીભળી ભાવનખર જીલાને આપવાનો તેમજ ૧૯૬૧ના જીનથી ભાવનખરમાં જેતીવડી કોલેલ જીભી કરવાનો ગુજરાત સરકારને આગ્રહ કર્યો છે.

પ્રથમ ભારતીય જેટ એનજીન

નવી દિલ્હી : ભારતનું પ્રથમ જેટ એનજીન કાનપુર ખાતેના વીમાની દળ ના કારખાનાના સંશોધન વીભાગમાં લખમગ તૈયાર થવા આવ્યું છે. આ એનજીન ભારતીય ઇન્જનેરોએ તૈયાર કર્યું છે. આ એપ્રિલમાં ઉજવાનારા વીમાની દળ દીન પ્રસંગે આ એનજીન ધરાવતા તાલીખી જેટ વીમાનનું ઉડાણ ધરે એમ જાણવા મજે છે.

હરિજનોના નુકશાન અંગે વિચારણા

મહેસાણા જીલામાં હરિજનો પ્રત્યેની સુખના બનેલા મંબીર બનાવોનો ઉલ્લેખ કરી સહકારી ખાતાના નાખખ પ્રધાન શ્રી જશવંતલાલ શાહે ચેતવણીને સુર કાઢ્યો હતો કે ખીભ જીલાઓમાં તેવું નથી બનતું તેમ નહીં, પશુ મહેસાણા જીલામાં જે બનાવો બન્યા તે પછી રાખ્યે અને પ્રજાએ વધારે સાવધાન રહેવું પડશે, વિચારવું જોઈએ. હરિજનો પ્રત્યેનો જે વતીવ સાંખી શકારો નહીં. એ માટે આખું ગામ જવાબદાર છે અને ગામે કિમત ચૂકવવી જોઈશે. હરિજનોને પહેંચોડેલું નુકશાન અને ખર્ચે ગામના માથે નાખવા વિચારણા ચાલી રહી છે.

અસ્પૃશ્યતાને તિલાંજલી

નવસારી : તવડી તાલુકાના મોલે ગામમાં તાજેતરમાં હરિજન સપતાહની ઉજવણી પ્રસંગે હરિજનો અને રોહિતો એ સર્વજનો કુવાએ પાણી બધું હતું અને હરિજનવાસમાં બધાએ સાથે બેસીને સહનારામજીની કથા વંચાવી હતી. અને હરિજનોએ તૈયાર કરેલું જોભન સર્વજી આંગેવાનો, વિકાસકર્મ-મારીઓ, શિક્ષકો વગેરેએ હરિજનોને સાં લીધું હતું.

ભારતને જર્મનીની મળનારી મદદ

પશ્ચિમ જર્મની ભારતની ત્રીજી પંચ વર્ષીય યોજના પાર પાડવા માટે ચર-આતમાં ૪૫ કરોડ રૂપીયાની લાંબા ગાળાની લીન આપશે. ઉપરની જાહેરાત પશ્ચિમ જર્મનીથી આવેલા સરકારી અમલદારે કરી છે. કહે છે કે પશ્ચિમ જર્મની ભારતને સહાય કરવા માંગે છે તેનું પ્રતીક છે. ભવિષ્યમાં હજુ પશુ વધુ સહાય કરશે.

વળી રૂલાના સ્ટીલના કારખાનાને વિરત કરી તેનું ઉત્પાદન વધારવા માટે ખાનગી મુડીનું રોકાણ માપ તેવા પ્રયાસો પશુ જર્મન સરકાર કરશે.

ખીજી બાજુ પૂર્વ જર્મનીનું એક મીશન પશુ ભારતમાં આવ્યું છે. તેમના તરફથી પંચ સામગ્રીનું ઉત્પાદન વધારવા માટે ખીભ બે કારખાના નાખવા માટે પાંચ કરોડ રૂપીયાની મદદ આપવાની જાહેરાત થઈ છે.

વડોદરામાં થનારાં નવાં કારખાનાં

વડોદરામાં ઇન્જીન-જેન્ચલ બનાવવાનું કારખાનું રૂ. પંદર લાખના ખર્ચે એક ઉલોમપાત કાઢવા માંગે છે.

વળી, લોખંડના સળિયા બનાવવાનું કારખાનું પશુ એક ઉલોમ પાતિ કાઢનાર છે એમ જાણવા મજે છે. વડોદરામાં કપૂર બનાવવાનું કારખાનું પશુ ચાલે છે. ભારતમાં આ કારખાનું ખીભ નબંરે છે-એક કારખાનું સુબધમાં છે એમ કહેવાય છે

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

બલ ભતનાં નાચલન, રેશમી તેમજ સુવરાઈ કાપડ, સ્ત્રીઓ લાખકો અને પુરૂષો માટે લેખતમ ભતના લુલન જર્સી, પુલોવર, ઢારડીમનસ અને બચ્ચાઓ માટે-પ્રુડીય, ખીબ્ચ, બ્લેન્ડેડસ, શેલ્સ; નેમજીનસ વિગેરે.

ફરકે ભતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

કુંધી વાલ

અનોખી ભેટ

રૂપાંતર : શ્રી મલ્લાલાલ વસાણી

ડોમ, ડોમ, ડોમ-ટેલીફોનની ઘંટડી રણુકી ઠીઠી. વિચારતત્કાલાં કુખેલા અનિલે ઉભા યદને રિસીવર ઉઠ્યકયું. તેની પાતી શુભા બાણુના ઝોરડામાં ભેડી હતી. તે રેડીયો સાંભળતી હતી ટેલીફોનમાં સામેથી આવતો અવાજ અનિલની એક વખતની મિત્ર વીરાનો હતો. તેના અવાજમાં સત્તાનો સુર હતો.

‘અનિલ, હું તને એવણી આપું છું કે જે તું માફ કર્યું નહિ માને તો મારા જેવું છું કોઈ નથી. હું બધું કરે પમણું કરી બેસું તો મને દોષ દેતો નહિ. હું તારે ત્યાં આવીને તારી પાતીને મળાચ અને મને ખાતરી છે કે મારી પાસે એવી વાનગી છે કે જે સાંભળવામાં-જણવામાં તેને રસ પડે.’

‘વીરા, હું તને આવતી કાલે મળીશ.’ અનિલે કપાળ પર કુટી નીકળેલાં પ્રસ્વેદ બિંદુઓ લૂછતાં જવાબ દીધો. ‘બમવાનને ખાતર તું કશું ઉતાવળિયું પમણું જરતી નહિ.’ કહીને અનિલે રિસીવર મૂકી દીધું અને થોડીવાર થોભી સ્વસ્થ થઈને એ પોતાની બેઠક પર પહોંચ્યો.

થોડી સમય માટે વીરાના પ્રેમમાં અનિલ પડ્યો હતો અને વીરાએ તેના જીવનમાં તાબગી અને તનમનાટ જરી દીધાં હતાં. અનિલ વીરાના પરિચય પછી જાણે કે દસ વર્ષ નેટલો જીવન બની ગયો હતો. પછુ ઠવે? ઠવે તો વીરાએ તેના જીવનમાં ઉપદ્રવ મચાવના માંડ્યો. બનેનો પ્રેમભંગ તો થઈ ગયો હતો. પછુ વીરા એ પ્રેમ પ્રસંગોને સહેલાઈથી વિસરવા માગતી નહોતી.

બાણુના ઝોરડામાં રવેટર યુંચતી શુભાએ રેડિયો બંધ કર્યો અને તે અનિલની પાસે આવી. ‘તમે આખો દિવસ તો ઝોશીસના કામમાં યુંચવાયેલા રહે છો. ઘેર આવો ત્યારે તો ઝોશીસના કામથી અજાણ રહો. શા માટે આપણા ખાનગી ટેલીફોનનો નંબર ઝોશીસમાં આપી રાખ્યો જોઈએ? એ વાનખી નથી.’

શુભા આરામપુરથીના હાથ પર બેસીને અનિલના વાજમાં અંતિળી ફેરવવા લાગી. ‘પ્રિય, થોડા દિવસ માટે હું ઠવે ફેર કરવા જાઉં? કદાચ જે દિવસ પછી આવતી તમારી વર્ષભાંટ ને દિવસે આવી હાજર ન રહી શકું તો મને માફ કરશો!’

શુભાનો ચપ્પો સાંભળીને અનિલે નિરાતનો થાસ લીધો. તેને ખાતરી થઈ કે થોડી વાર પહેલાં આવેલા ટેલીફોન કોણે કયો હતો તેની શુભાને

ચંકાયે નથી. ‘અનિલ, તમારે માટે સાલગીરીની ભેટ તરીકે હું શું આપું? હવે તો હું તમને કોઈ સારામાં સારી ચીજ ભેટ આપી શકીશ. મારા કાકાના વીલને પરિણામે આપણી આર્થિક પરિસ્થિતિમાં અત્યુક્ત ફેરફાર થયો. આપણે હવે પરદેશની સહેલાઈએ જઈ શકીશું.’

પછુ અનિલ તો કોઈ જુદા જ મનસૂબા ધરી રહ્યો હતો. પોતાની પાતી શુભાને મળનારા વારસામાંથી તે પોતાનો સ્વતંત્ર ધંધો ચર કરવા ઇચ્છતો હતો.

પછુ આમ કરવા માટે તેણે વીરા સાથેનો સંબંધ જામૂળથી કાપી નાખવો જોઈએ તેમ જ શુભાનો બની શકતો વધમાં વધુ ખાર અને વિશ્વાસ સંપાદન કરવો જોઈએ એ તે સારી રીતે સમજતો હતો. જે શુભાને કમારેય ખખર પડે કે જીવનકાળમાં અને લાક પછી પછુ કોઈ બીજી સી સાથે સંબંધ ધરાવતો હતો તો તે શું થાય? શુભા તેને ઊઠી જાય અને શુભાને વારસામાં મળનારી રકમ માટે હાથ ધોઈ નાખવા પડે.

★

બીજે દિવસે વીરાને તેના ફ્લેટમાં અનિલ મળ્યો. આના કુટુંબા મળે ઉતારતાં વીરાએ કહ્યું, ‘તમે મને ચાહો છો, અનિલ! તમે તમારા દરેક પત્રમાં એ વાત વારંવાર કહી છે. પછુ હવે તમારી મારા પ્રત્યેની ઉખા ઝોછી થતી જાય છે. કેમ, ખરું ને?’

‘વીરા’, અનિલે લાચારીભવ્ય સ્વરે કહ્યું ‘એવું નથી. પછુ હું એક પરિણીત પુરુષ છું એનો જે મારે વિચાર કરવો જોઈએ ને!’

અનિલે આધુનિક રાયરવીથીથી સભ્ય વીરાના ફ્લેટમાં એક સર્વગ્રાહી નજર નાખતાં વિચાર્યું કે જે વીરા પર લખેલા પત્રો વીરાએ આ ફ્લેટમાં જ ક્યાંક સંતાળ્યા હશે જે અને એકાદ કલાક પછુ આ ફ્લેટમાં શોધ કરવાનો સમય મળે તો એ પત્રો જરૂર મળી આવે.

વીરાએ અનિલની નજીક સોફા પર બેઠક જમાવી અને પૂછ્યું, ‘તમે અત્યારે ક્યાં હશો? એ તમારી પાતી જાણતી હશે ખરી?’

અનિલે કહ્યું, ‘જે, વીરા, આ બધી બાબતોમાં મને રસ નથી. મને મારા પત્રો પાછા મળવા જોઈએ. તું કહેશે તો હું તે બદલ કિમત પછુ ચૂકવીશ.’ હાંધેહાંધે વીરા તેનાથી દુર ઢી બધ. ‘મારે તમારા નાણાંની જરૂર નથી. હું ફક્ત તમને, તમને અને

તમને જ માફ છું. સમજ્યા! આપણે વરાખર એક વર્ષ પર તમારી વર્ષભાંટ ને દિવસે મળ્યા હતા, યાદ છે ને? તમે હોટલમાં મારા ટેબલ પર આવીને બેઠા હતા અને આપણે કલાકો સુધી વાતો કરી હતી.’

અનિલે ઉભા થતાં કહ્યું, ‘જેલ્લી વાર કરું છે કે મહેરબાની કરીને મારા પત્રો મને હવાલે કર.’

વીરાએ એક આકર્ષક અંમડાક લીધી અને મોઢક રિમત કરતાં કહ્યું, ‘અત્યારે તો તે પત્રો ક્યાં હશે તેની મને ધ ખખર નથી. પછુ જીવે તે તમારી જેટલી જ માલગીરી મારી પાસે આકી રહે છે ને? દર મહિને લખેલા એક પત્ર-કુલ ખાર પત્રો.’

દરમીયાન વીરાના ટેલીફોનની ઘંટડી રણુકી ઠીઠી. અને તે જવાબ આપવા બાણુના ઝોરડામાં બધ. અનિલે ઉભા યદને ફ્લેટમાં એક સર્વગ્રાહી નજર નાખી. પેલા કપાટમાં દરો? કે પછી શો કેસના ખાનામાં દરો? કદાચ ટેબલના ખાનામાંયે હોય. તે સ્વગત ખખડતો રહ્યો. છતાં તેના કાન બાણુના ઝોરડામાં થતી વાતચીત પર હતો. તેણે વીરાને ટેલીફોન પર બોલતાં સાંભળી, ‘કાલે સાંજે નહિ. મારે એક મુલાકાત નકકી થઈ ચુકી છે. પછી કોઈ વાર મળીશું.’

અનિલ એકદમ ઉભો યદને બહાર નીકળ્યો. લિફ્ટમાં બેસીને તે નીચે

ગયો. તેણે વિચાર્યું કે જરૂર વીરા કાલે સાંજે બહાર ફેરવે મળવા જશે. અને એકાદ કલાક માટે જે અને એકાંત મળી જાય તો હું મારા પત્રો શોધી કાઢું. મારે શોધી કાઢવા જ જોઈએ.

(અધુરું)

ગરીબી અને અછતમાંથી ઉગરવા કુટુંબ અનિલનો અનિવાર્ય છે

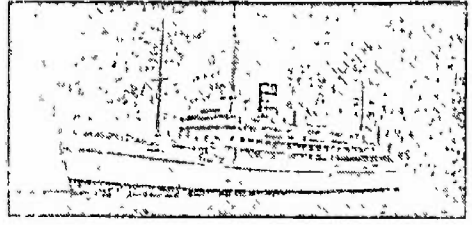
(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

માં પુરુષો માટે સરળ છે. આમ, આ શસ્ત્રક્રિયાને ઉપચાર નેમીને વધુ બાળકો મોટાં ન હોય, પરંતુ નેમી તે સાથે સંતતીનીયમન મારેતાં સાધનો પછુ વાપરવા તૈયાર ન હોય તેમ માટે મારે આશીર્વાદ રૂપ બને તેમ છે. આવી શસ્ત્રક્રિયાની કોઈ અવળી અસર જણાઈ નથી. અને શસ્ત્રક્રિયા પછી પછુ દંપતિ દામ્પત્ય જીવન રાખેતા સુખ્ય રોજ ગાળી શકે છે.

આમ જારતનો એકેમિક નાગરીક આ કુટુંબ નિયોજનના વિકટ પ્રશ્ન માટે વેળાસર સામનો થઈ જાય, તે દેશનાં હિતમાં છે. દેશની ઝડપથી વધતી જતી વસતીને અવરોધવા માટે સરકારને જે સૌનો સહકાર નહિ સાંપડે, તો દેશ માટે પુરા દિવસો આગ્યા સમજવા.

બી-આઇ

સુખંધ કરાંચી અને ઇસ્ક આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્વીમર કંપાલા ફક્તની એપ્રિલ ૧૯૬૧માં આવશે અને ૧૧મી એપ્રિલ ૧૯૬૧ના ઉપરશે.

સુખંધ અથવા કરાચીનું ભાડું.

ખોરાક સાથ

ફર્સ્ટ ક્લાસ	૫૧. ૧૧૦-૧૫-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	૫૧. ૭૮-૧૦-૦
૫૪૦ ક્લાસ ખોરાક સાથે	૫૧. ૪૬-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ ખોરાક વગર	૫૧. ૩૪-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા. લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, —ડરબન.
ટેલીફોન : ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ “કરામત.”

સ મા ચાર સંગ્રહ

—અરણ્ય નજીક એક પર્વત ઉપર આઠ હજાર શીટની ઉચાઈએ શાકી વીમાની ઠળતું એક વીમાન ને નેરોપી થી આપ્યું હતું તે તુડી પડતાં તેમાંના કુનો એક માણસ માર્યો ગયો છે અને ત્રણને ઇલાચ યક છે એ પર્વત ઉપર અટકાવ કરવા ગયેલા રેલ્વે-ન્ટના કેટલાક સૈનીકોને પુરવઠો પહોંચાડવા આ વીમાન નેરોપીથી ભાંગી પડ્યું હતું. આ વીમાન પોતે જ તુડી પડ્યું.

—ભારતે ૧૯૫૪થી પોટુમ્બાલ સાથેના રાજદ્વારી સંબંધો કાપી નાંખ્યા છે, પણ ગોવામાંની પ્રબલી કેરોડી સ્થિત ભાઈ ભારતે હવે આ એપ્રિલથી અધિક અર્પિત પ્રમાણમાં ગોવા સાથેના વેપારી સંબંધ આણુ કરવા નક્કી કર્યું છે.

—અમેરીકાના મજૂર ખાતાના મંત્રી મી. ગોલ્ડબર્ગે જણાવ્યું છે કે અમેરીકામાં હાલ બેઠકારી વધતી જતી હોઈ સરકારે અઢી કરોડ નવી જગ્યાઓ ઉભી કરવી પડશે.

—ન્યુયોર્ક ખાતે શરૂ થયેલી વાર્ષિક બેઠક ખાતે ભારતના પ્રતિનિધિ શ્રી સી. જે. ઝા યુનોના માનવહક પંચના સભ્યત્વમે પ્રમુખ ચુંટાયા હતા.

—આકામાં પાદરીઓની એક જમાતે કતલ કરાએલા કેંગોના કમનસીબ વડા પ્રધાનને સંત બનાવી તે મુજબ તેની વાદ કાયમ રાખવા યોજના કરી છે.

—અઢોટી, માખના વતની ડોક્ટર રામભાઈ ને પટેલે આરોગી બજારમાં શાકભાજીની ડેલિવરી સામે 'સર્વોદય ડીસપેનસરી' અને 'ડેપેટલ કલોનીક' શરૂ કર્યું છે.

—દારેસલામમાં ટાંગાનીકા આફ્રીકન નેશનલ યુનીયન—ટાંગુના જનરલ સેક્રેટરી મી. કેમ્બોનાએ જણાવ્યું છે કે કેનીયાના અવનરે કેમ્બોનાને ઊડવાની ના પાડવાથી અમે ટાંગાનીકાનાળા બહુ નીરાસ થયા છીએ.

—યુઆન્ગની ત્રણ આગેવાન આફ્રીકન સંસ્થાએ યુઆન્ગ પીપલ્સ ફ્રોન્ટ,

યુઆન્ગ નેશનલ ફ્રોન્ટ અને ડેમોક્રેટીક પાર્ટીએ કેનીયાના અવનરના નિવેદનને વખોડી કાઢ્યું છે અને માનણી કરી છે કે મઠિ માણના આ માણ નેતાને હવે મુક્ત કરવા બેઠકએ.

—એવી ધારણા છે કે અમેરીકાથી પૂર્વ આફ્રીકા માટે ને ટોલસેા શિક્ષકો આવવાના છે તેમાંથી સાઠ જેટલા સપ્ટેમ્બરમાં ભાણુવવાતું શરૂ કરશે. આ પૂર્વે તેઓ મકરેરે ઇન્ટરડીરયુટ એક એબ્યુકેશનમાં સાત અઢવાડીયાં માણશે. બીજા પચાસ શિક્ષકો જન્યુઆરીમાં ને બાકીના ૪૦ ત્યાર બાદ મળી શકે.

—ખાલસા : ખેતીવાડીમાં વધુ ઉત્પાદન ને હાંસલ કરવા માટે ખેતીમાં રબ ધરાવતા ગામ આગેવાનો દ્વારા પદ્ધતિ-મરની ડ્રુબેશ ઉપાડવાના આરામથી ખેતી વિષયક તાલીમ આપવા અને જ્ઞાન ચર્ચો કરવા માટે એક શિબિર ખાલસા ખાસે યોજવામાં આવી હતી.

—પટણા : દિંદી અખબારોની પરિવહનની કાર્યાભારીની એક બેઠક નવી સિદ્ધી ખાતે યોજાઈ હતી.

—ઢાકા : ૧૯૫૨માં બાબાના આરોહન રરખાન માયો ગયેલાઓના રમરજમાં ઢાકાની વિવાર્ધો આવલે 'શહીદ દિન' પાળ્યો હતો.

—વડોદરા જીલ્લામાં રજોલી, સંબેડા, અને બઢાદરપુરમાં પણ કુટુંબનિયોજન કેન્દ્રો ઉઢાડાશે.

—પારીસ : દક્ષિણ વીમ્પીટનામના વિરોધ પક્ષના નેતા ડો. ફાન કવંચ ડાનલુ જેલમાં અવસાન યકું છે.

—જુકકીપીબ, ઇનકમ ટેકસ રીડન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલોપરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :

આર. વીકલ
૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેઢાનીસબર્ગ, ફ્રાન્સ ૩૩-૧૬૫૪.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુરતી જાણના અને રપેસ્પલીરટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઇ પણ જાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ફાઇડ થઈશું.

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના જુહાપર - ઢરબન.
ફ્રાન્સ નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

આહુ, લસણ બજાર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંબ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

ફુકાન ઢાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ, બઢાઢા, હમરી (ઢાંઢા), મુકા લાલ મરચાં, હુમલા, મુકા ઝીમ (ઢાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક ભવનો મરી મસાલો વિગેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. હમુરી અને ચેનલી પાન બજાર ભાવ, પોરટેજ બુડ્ડ, સુરજ, રતાજી, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ ચાલુ છે. રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયમ કેંગોના આરડરો ઉપર પ્રચ્ઢ ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ઢ્યાનો મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

જુકકીપર, મુસાઢરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ ઢાંડ્રેસ્ટાન અચર ઢુનીયાના કોઈ પણ જાગની ઢવાઈ ઢરિયાઈ અચર જમીન માગે મુસાઢરી કરવા ઘેર બેઠાં અચારી મારફતે હુકમ કરો. ઇંગ્લો, આબ, ચોરી, હુલક, અઢરમાત, પ્લેટબ્રાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઢવારા આપીએ છીએ.

ઈન્ડમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કલોપરન્સ સર્કીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઇમ્પોર્ટેશનને લગતી બાબતોમાં ઢઈ પણ ફી લીધા વિના અમે અંત સલાહ આપીએ છીએ. નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન આર્ડ આરડ્રુલીયા અને ચોઈશાપર ઇનરપુરન્સ ઢંગળી લીમીટેડના પ્રતિનિધ.

Office :
9 Barkly Arcade,
38 Market Street,
Phone : 339033,
Johannesburg.

Residence :
52 Patidar Mansion,
13 Kort Street,
Phone : 330816,
Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ મુદ, ડાઇનિંગરૂમ મુદ, વોઈશોપ, ડરેસીંગ એસ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ટેરેક, જુક ટેસ, ટેબલ, તઢન ઢીકાયત ભાવે ખરીદી શકરો. ભતે પધારી હાલ બેવા મુકરો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ઢરેસર—

ને ઢવારી દેખરેખ નીચે ઢર્થવાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં ઢર્થવાર રહે છે. માત રોમ્કા ભાવેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2626.

ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરબત્તી

(વઢાણમાં આવેલો તાલે માલ)

કિસમસ અને નવા વરસ માટે આવેલો તાલે માલ અમે સઢવળ જનતા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ.

અગરબત્તી-કેરમબોર્ડ-વલાકેટીક, રેલ્ડગોલ્ડ અને સાંઢીની બંગડીઓ. નવીન ઢરેણાં અને માથાના ચીલે. ઢીકડીઓ, ડાયોમોન્ટીસ અને ગાલર. મુરઢીબાઈ વાસણો અને ફેન્સી યુડસ.

ટૂંકરો અને હોકેસે માટે અમે ખાસ માલ રાખીએ છીએ અને ખાસ ધ્યાન પણ આપીએ છીએ. આપ બ્યારે આવતે વખતે ઢરબન આંચો ત્યારે અમારી મુલાકાત ઢ્યો.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ

ડાઇરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ અને હોલસેલ મરચન્સ

૧૧૧ ઢવીન સ્ટ્રીટ, — (હુસેન્સ બીલ્ડીંગ) — ફ્રાન્સ ૨૦૦૪૬ — ઢરબન.
અમારૂં આઈસ લીસ્ટ મંગાવો.